

Helge Maagaard
Ufsundvej 25
Nees
7660 Bækmarksbro

7. august 2017

Teknik & Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk
J.nr.: 09.17.18P19-0104
S.nr.: 135731
B.nr.: 1119611

Ref.: SIBN
Dir.tlf.: 9663 1112

Miljøgodkendelse,
Version 2,
Q-gruppen 16/02-2015

§12-miljøgodkendelse af Husdyrbrug

Pugholmvej 23
7620 Lemvig

Øster Herup, 1988

Godkendelse af den 7. august 2017
Annoncedato den 9. august 2017

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
Læsevejledning	4
1.1. Beskrivelse af projektet	6
1.2. Afgørelse	6
1.3. Ikke teknisk resumé	7
1.4. Vilkår	7
1.5. Offentlighed og høring	16
1.6. Klagevejledning	19
2. Generelle forhold	21
2.1. Meddelelsespligt	21
2.2. Gyldighed	21
2.3. Revurdering og retsbeskyttelse	21
3. Anlægsbeskrivelse	24
3.1. Lokalisering	24
3.1.1. Landskabelige forhold	25
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	27
3.3. Energi- og vandforbrug	31
3.4. Gener	33
3.4.1. Lugt	33
3.4.2. Støj	34
3.4.3. Lys	35
3.4.4. Fluer og skadedyr	36
3.4.5. Støv	36
3.4.6. Transport	37
3.5. Forurening	38
3.5.1. Spildevand herunder regnvand	38
3.5.2. Husdyrgødning og foder	39
3.5.3. Affald	39
3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer	40
3.5.5. Driftsforstyrrelser eller uheld	41
3.6. Ammoniaktab - generelt	42
3.7. Ammoniakpåvirkning af natur	42
3.7.1. Beskyttet natur	42
3.7.2. Habitatvurdering og Bilag IV-arter	44
4. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	46
Bilag	51

Datablad

Ansøger	Alice Nielsen, SAGRO Nupark 47 7500 Holstebro ani@sagro.dk for Helge Maagaard Ufsundvej 25 7660 Bækmarksbro Tlf.: 97 88 40 17/40 34 91 86 ulfsund@post10.tele.dk
Husdyrbrugets adresse	Pugholmvej 23 7620 Lemvig
Matrikelnummer	17a, Den vestlige Del, Dybe
Virksomhedens art	Slagtesvineproduktion
Ejer	Helge Maagaard Ufsundvej 25 7660 Bækmarksbro
CVR-nummer	86 74 42 28
CHR-nummer	103 115
P-nummer	1.002.755.154
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune
Forside	Luftfoto af Øster Herup, 1988 http://www.kb.dk/danmarksetfraluften

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommens anlæg beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, husdyrbruget forventes at have på omgivelserne.

Sagen er behandlet efter LBK nr. 442 af 13. maj 2016 og LBK nr. 256 af 21. marts 2017 om miljøgodkendelse m. v. af husdyrbrug, herefter også kaldet Husdyrgodkendelsesloven eller Husdyrloven.

Der er ikke udarbejdet en godkendelse af bedriftens arealer, da der fra og med 2. marts 2017 ikke skal fastsættes arealvilkår i afgørelser efter Husdyrlovens §§ 10-12, jævnfør § 10, stk. 10 i *Forslag til Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love* (L114, endeligt vedtaget af Folketinget den 23. februar 2017).

Miljøregulering af landbrugsarealer sker fremadrettet ved generelle regler i *Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., Husdyrgødningsbekendtgørelsen* og *Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække*.

Miljøgodkendelse med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Det søgte projekt indebærer, at den eksisterende slagtesvineproduktion på Øster Herup udvides i to trin.

Ved første trin udvides dyreholdet i de eksisterende staldbygninger fra 7.410 slagtesvin (30 – 102 kg) til 10.100 slagtesvin (31 – 110 kg). Dette første trin indebærer retslig lovliggørelse af en konstateret overproduktion på ejendommen.

Ved andet trin opføres der en ny stald, gyllebeholder og kornsilø. Dyreholdet udvides til i alt 20.200 slagtesvin (31 -110 kg).

Ansøgninger til første og andet trin er indsendt via det digitale ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

Trin 1 er beskrevet i skema 94 613, indsendt 19. december 2016, trin 2 i skema 89 101, indsendt den 15. august 2016.

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Husdyrbruget godkendes efter Husdyrgodkendelseslovens § 12, stk. 1, da husdyrbruget godkendes til mere end 210 dyreenheder i slagtesvin.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, herunder, at der anvendes den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget ved at efterleve vilkår i godkendelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Vær opmærksom på at godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel udlednings-, nedrivnings- og byggetilladelse, ikke er indeholdt i denne godkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

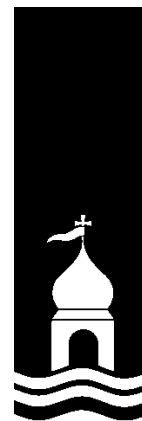
På Lemvig Kommunes vegne den 7. august 2017.

Simon Bach Nielsen

Miljøingeniør

1.3. Ikke teknisk resumé

Ansøgers beskrivelse

Helge Maagaard driver en slagtesvinejendom på Pugholmvej 23 Dybe. Pt er der en produktionstilladelse på 7.410 slagtesvin fra 30-102 kg. I 2010 blev der givet en miljøgodkendelse til 15.710 slagtesvin fra 30-102 kg. - denne godkendelse blev aldrig taget i brug og bortfaldt derfor.

Helge Maagaard ønsker at udnytte de eksisterende stalde optimalt og søger derfor om udvidelse til 10.100 slagtesvin 31-110 kg - svarende til 274,37 DE. Dette betegnes fremadrettet som etape 1.

I Etape 2 bygges en ny stald med yderlig 10.100 slagtesvin, dermed totalt 20.200 stk. 31-110 kg. I forbindelse med etape 2 bygges der også en ny gyllebeholder på 4000 m³ samt kornsilo. Siloen bliver af samme type og størrelse som den eksisterende.

1.4. Vilkår

Miljøgodkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for husdyrbrugets drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt godkendelsens vilkår.

1. Produktionstilladelse ved etape 1

Dyreholdet på husdyrbruget må maksimalt udgøre

10.100 slagtesvin (31 – 110 kg)

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

2. Produktionstilladelse ved etape 2

Efter opførelse af ny slagtesvinestald må dyreholdet på husdyrbruget maksimalt udgøre

20.200 slagtesvin (31 – 110 kg).

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

3. Tidsfrist

Denne miljøgodkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter, at den er meddelt.

4. Placering af projekterede stalde, gyllebeholder og silo

De projekterede stalde, gyllebeholder og kornsilo skal placeres som angivet på bilag 2.

Gyllebeholderen skal placeres i en afstand af minimum 15 meter fra Pugholmvej og maksimalt 15 meter fra nærmeste hjørne af de eksisterende stalde.

Gyllebeholderen skal etableres med fast overdækning.

Nye stalde skal placeres inden for 15 meter af de eksisterende stalde, og afstanden fra nærmeste staldhjørne til mose og sø mod øst skal som minimum være 45 meter.

Nye stalde skal opføres parallelt med de eksisterende to slagtesvinestalde, uanset om der etableres to stalde på cirka 1.200 m² eller en stald på cirka 2.400 m².

Facader og tagbeklædning skal udføres i materialer svarende til de eksisterende stalde.

5. Fjernelse af markdræn forud for nybyggeri

Alle markdræn inden for 15 meter af den projekterede sokkel på nybyggeriet skal fjernes inden godkendelsens trin 2 påbegyndes.

6. Staldsystem i projekteret slagtesvinestald

Projekteret slagtesvinestald skal indrettes til med 25 – 49 % fast gulv efter principperne i Miljøstyrelsens Teknologiblad, *Delvist fast gulv*, vedlagt i bilag 1.

Slagtesvinestalden skal indrettes med maksimalt 2.520 stipladser til slagtesvin, eksklusiv sygestier.

7. Udslusning af gylle ved ibrugtagningen af etape 2

Gyllen i alle gyllekanaler i ejendommens to nordlige stalde med drænet gulv og spalter, i alt 2.516 stipladser, skal udsluses mindst hver 7. dag.

Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.

[Nedenstående vilkår anvendes såfremt gylleudslusningssystemet er fuldautomatisk og har indbygget en timerfunktion, hvor der er mulighed for at indstille udslusningen til at finde sted ugentligt. Med fuldautomatisk menes at gyllekanaler er udstyret med f.eks. mekanisk spjæld, mekaniske gyllepropper eller lign.]

3a. Gyllesystemet skal være udstyret med automatisk åbning af spjæld, gyllepropper eller lignende, der sikrer at udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Den automatiske styring af udslusningen skal tilsluttes en datalogger eller lignende. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

[Nedenstående vilkår anvendes såfremt gylleudslusningen iværksættes manuelt uden anvendelse af automatisk styring. Med manuelt menes at gyllepropper, spjæld eller lign. manuelt skal åbnes såvel som at pumpen startes manuelt.]

3b. Pumpen for rørudslusningssystemet skal være tilsluttet en datalogger eller lignende, der dokumenterer, at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

eller

3c. Gyllekummerne skal være udstyret med fastmonterede følere, højdemålere eller lignende, der dokumenterer, at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Højden af gylle i gyllekanalerne må på intet tidspunkt overskride en mængde der svarer til en uges gylleproduktion. Registreringen fra niveaufølere eller højdemålere skal enten registreres via datalogger eller ved førelse af logbog. Registreringen skal

opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

eller

3d. Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 3. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

8. Vandinstallationer i projekteret slagtesvinestald

Der skal anvendes drikkekoppper, drikkekar eller vandinstallationer med et tilsvarende lavt vandspild (ikke frit ophængte vandventiler) i det projekterede staldbyggeri.

9. Ventilationskapacitet i projekteret slagtesvinestald

Projekteret slagtesvinestald skal indrettes med en ventilationskapacitet på minimum 100 m³/time pr. stiplads, svarende til minimum 251.500 m³/time på staldniveau, eksklusiv ventilation i sygestier.

Ventilationskravet skal opfyldes for samtlige stipladser i stalden, dog eksklusiv sygestier.

10. Fodervilkår, N ab dyr - Trin 1

Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. slagtesvin x antallet af slagtesvin/år skal være mindre end 27.162 kg N pr. år.

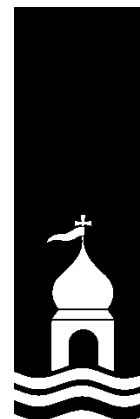
Kg N ab dyr pr. slagtesvin/år beregnes ud fra følgende ligning:

$$((FEsv \text{ pr. produceret svin} \times \text{gram råprotein pr. FEsv})/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N/kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. Forudsætningerne *FEsv pr. slagtesvin* og *Gram total råprotein pr. FEsv* er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	10.100
Indgangsvægt, kg	31
Afgangsvægt, kg	110

FEsv pr. slagtesvin	2,73
Gram total råprotein pr. FEsv	145,7
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,6893

11. Fodervilkår, P ab dyr – Trin 1

Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 6.067 kg P pr. år.

Kg P ab dyr pr. slagtesvin må ikke overstige 0,6007.

"Kg P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg P ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	10.100
Indgangsvægt, kg	31
Afgangsvægt, kg	110
FEsv pr. kg. tilvækst	2,73
Gram fosfor pr. FEsv, g	4,80
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,6007

12. Fodervilkår, N ab dyr – Trin 2

Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. slagtesvin x antallet af slagtesvin/år skal være mindre end 54.324 kg N pr. år.

Kg N ab dyr pr. slagtesvin/år beregnes ud fra følgende ligning:

$$((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{gram råprotein pr. FEsv})/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N/kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. Forudsætningerne FEsv pr. slagtesvin og Gram total råprotein pr. FEsv er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	20.200
Indgangsvægt, kg	31
Afgangsvægt, kg	110
FEsv pr. slagtesvin	2,73
Gram total råprotein pr. FEsv	145,7
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,6893

Dette fodervilkår træder i kraft ved udnyttelse af godkendelsens trin 2.

13. Fodervilkår, P ab dyr – Trin 2

Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 12.134 kg P pr. år.

Kg P ab dyr pr. slagtesvin må ikke overstige 0,6007.

"Kg P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg P ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	20.200
Indgangsvægt, kg	31
Afgangsvægt, kg	110
FEsv pr. kg. tilvækst	2,73
Gram fosfor pr. FEsv, g	4,80
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,6007

Dette fodervilkår træder i kraft ved udnyttelse af godkendelsens trin 2.

14. Egenkontrol, foder

Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- foderforbrug pr. slagtesvin
- det gennemsnitlige indhold af råprotein og fosfor pr. FEsv i de anvendte blandinger.

Kg N og kg P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

15. Lavenergibelysning

Udtjente pærer, lysstofrør og andre lyskilder skal udskiftes til lavenergibelysning.

16. Opsætning af vandmåler - Trin 2

Ved ibrugtagningen af trin 2 skal der opsættes en eller flere vandmålere på husdyrbruget, så det samlede vandforbrug på husdyrbruget kan registreres på årsbasis.

17. Serviceaftale for ventilations- og foderanlæg

Ejendommens ventilations- og foderanlæg skal mindst en gang årligt efterses og i fornødent omfang repareres af en fagkyndig. Dokumentation for servicetjek og udførte reparationer skal kunne forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

18. Energikonsulent

Husdyrbruget skal senest et år efter ibrugtagningen af godkendelsen udarbejde en handleplan for at udføre ressourcebesparende tiltag. Handleplanen skal udarbejdes i samarbejde med en energikonsulent og sendes til Lemvig Kommune, når den foreligger.

19. God hygiejne på husdyrbruget

Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, således aflugtgener begrænses mest muligt.

20. Flue- og skadedyrsbekæmpelse

På husdyrbruget skal der foretages effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom.

21. Forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Husdyrbruget skal til enhver tid have en aftale med et akkrediteret rottebekæmpelsesfirma.

Aftalen skal indebære, at firmaet jævnligt og mindst en gang årligt foretager kontrolbesøg på husdyrbruget. Firmaets anbefalinger om forebyggelse og bekæmpelse af rotter skal efterleves.

22. Affald

Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald skal opsamles i en container beregnet til formålet.

Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-genanvendeligt PVC-affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-genanvendeligt farligt affald skal opbevares under tag i separate, egnede beholdere.

Alt olieaffald skal opbevares i tromler eller andre egnede beholdere, der er placeret indendørs, på tæt gulv uden afløb. Affaldsoplaget skal være placeret på en sådan måde, at et eventuelt spild ikke kan løbe ud af døre og porte eller ud af en utæt sokkel eller lignende. Det skal sikres, at et eventuelt spild kan opsamles indendørs. Anvendes der spildbakke eller opkant omkring oplaget, skal dette indrettes således, at indholdet fra den største beholder kan tilbageholdes.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas og lignende skal opbevares i en engangspplastspand, beregnet til formålet.

23. Støj

Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer se tabel herunder.

Dag	Periode	Reference-tidsrum	Værdi
Mandag- fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	7 timer	55 dB(A)

Lørdag	kl. 14.00-18.00	4 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer (lørdag 7 og 4), 1 time og ½ time.

Maksimalværdier af støjniveauet må om natten ikke overstige ovennævnte kravværdier med mere end 15 dB(A).

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra husdyrbruget er velbegrundede, skal husdyrbruget igennem en akkrediteret virksomhed for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Med mindre der er tale om overskridelser af grænserne, kan målingerne højst kræves udført én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens gældende vejledning.

24. Forebyggelse af forurening via overfladeafløb

Det skal sikres, at der ikke er risiko for forurening af vandmiljøet via overfladeafløb på ejendommen.

Foder, gødning, husdyr, olie, kemikalier og forurenende stoffer i øvrigt må derfor ikke oplagres, anvendes eller transporteres i nærheden af overfladeafløb.

25. Beredskabsplan

Ejendommens beredskabsplan skal løbende opdateres. Beredskabsplanen skal opbevares på ejendommen, være tilgængelig for alle ansatte og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

26. Beholder til opsamling af vaskevand, restvand m.v.

Husdyrbruget skal til enhver tid råde over 9 måneders opbevaringskapacitet for restvand, vaskevand, flydende husdyrgødning, m.v.

27. Påfyldning af gyllevogne

Påfyldning af gyllevogne fra gyllebeholdere skal ske på en befæstet plads uigennemtrængelig for fugt, med afløb til gyllesystemet.

Alternativt kan der anvendes gyllevogne med påmonteret sugetårn med overløbssikring, der forhindrer ethvert gyllespild.

28. Kontrolvilkår og egenkontrol

For at kunne kontrollere at husdyrbruget overholder godkendelsens vilkår, samt gældende miljølovgivning, skal husdyrbruget opbevare eller på forlangende inden 4 uger fremskaffe følgende dokumenter for de seneste 5 år:

- Årlige opgørelser af dyreholdets størrelse.
- Årlige opgørelser af husdyrbrugets samlede vand- og energiforbrug.

1.5. Offentlighed og høring

Foroffentlighed

Det søgte projekt er offentliggjort på Lemvig Kommunes hjemmeside i perioden 28. februar – 28. marts 2017, samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Der er ikke indkommet høringssvar ved den foroffentlige høring.

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til miljøgodkendelse har været sendt i høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer, interesseorganisationer og andre berørte orienteret om forslaget ved 6 ugers høring. Følgende er hørt:

- Bøvlingvej 75, 7620 Lemvig
- Bøvlingvej 81, 7620 Lemvig
- Bøvlingvej 82, 7620 Lemvig
- Bøvlingvej 88, 7620 Lemvig
- Bøvlingvej 90, 7620 Lemvig
- Bøvlingvej 92, 7620 Lemvig
- Bøvlingvej 93, 7620 Lemvig
- Herupvej 5, 7620 Lemvig
- Herupvej 6, 7620 Lemvig
- Pederstoft 6, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 10, 7620 Lemvig

- Pugholmvej 12, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 13, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 15, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 16, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 23, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 28, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 31, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 32, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 33, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 37, 7620 Lemvig
- Pugholmvej 41, 7620 Lemvig
- Toftingvej 13, 7620 Lemvig
- Torsmindevej 10, 7620 Lemvig
- Torsmindevej 11, 7620 Lemvig
- Torsmindevej 14, 7620 Lemvig
- Torsmindevej 16, 7620 Lemvig
- Torsmindevej 7, 7620 Lemvig
- Vølundvej 5, 7620 Lemvig
- Danmarks Naturfredningsforening, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum, mette.klingenberg@holstebro-museum.dk

Lemvig Kommune har ikke modtaget høringssvar ved nabohøringen.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 9. august 2017 samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Følgende har fået meddelelse om udarbejdelse af godkendelsen:

- Ulfundvej 25, 7660 Bækmarksbro

- Sagro, kvt@sagro.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, senord@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, limfjordsyd@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK-8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 1 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 442 af 13. maj 2016, jævnfør ikrafttrædelsesbestemmelserne i § 10, stk. 9 i Lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, m. v.

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrgodkendelsesloven af følgende;

- Ejeren af Pugholmvej 23, 7620 Lemvig
- Embedslægeinstitutionen
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

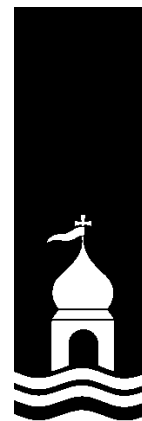
En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privat betale et gebyr på kr. 900 og som organisation, forening eller virksomhed kr. 1.800. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 12, stk. 1 har ikke opsættende virkning med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrgodkendelsesloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Miljø- og Fødevareklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

Klagefristen udløber den 6. september 2017.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver offentligt bekendtgjort, jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 90.

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt

Inden enhver ændring, etablering eller udvidelse af dyrehold eller anlæg til husdyrproduktion, herunder opbevaringsanlæg skal der indgives forhåndsansøgning til Lemvig Kommune, jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 35 og 36.

Ændringer og udvidelser af husdyrbruget, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet må ikke foretages uden forudgående godkendelse af Lemvig Kommune efter Husdyrgodkendelseslovens § 12, stk. 3.

2.2. Gyldighed

Udvidelsen skal være udnyttet senest 6 år efter at godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses umiddelbart for udnyttet i trin 1, da der er tale om retslig lovliggørelse af en allerede gennemført udvidelse.

Godkendelsen anses for udnyttet i trin 2 ved opstart af det søgte byggeri, eller ved indgåelse af en bindende skriftlig kontrakt med entreprenør/bygherre som ansøgt.

Hvis godkendelsen ikke helt eller delvist udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet. Dette gælder både retten til at opføre nybyggeri og den meddelte produktionstilladelse.

2.3. Revurdering og retsbeskyttelse

Kommunalbestyrelsen skal tage en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, når EU-Kommissionen i EU-Tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Kommunalbestyrelsen skal tage godkendelsen op til revurdering uanset § 40, stk. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og § 41 a, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse.

Revurderingen skal omfatte alle vilkår i godkendelsen.

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrgodkendelsesloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse, jævnfør altså ovenstående undtagelse.

Tilsynsmyndigheden skal dog, jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 40, stk. 2, tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jævnfør § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog, som nævnt herover, foretages når der er forløbet 8 år.

Jævnfør § 41 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal miljøgodkendelsen desuden revurderes, således at husdyrbruget kan overholde ajourførte vilkår senest 4 år efter offentliggørelse af nye BAT-konklusioner.

Det er planlagt at foretage den første revurdering af denne tillægsgodkendelse i **2025**, med mindre der forinden offentliggøres BAT-konklusioner.

Miljøteknisk beskrivelse

---

3. Anlægsbeskrivelse

Projektet er beskrevet i det fremsendte ansøgningsmateriale. Ansøgningens miljøtekniske redegørelse, herunder oversigtskort af staldanlægget, er vedlagt som bilag til godkendelsen. Projektet er desuden beskrevet i digitale ansøgningskemaer indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

3.1. Lokalisering

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav i Husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8 fremgår af tabel 1. Afstandskrav er opmålt fra nærmeste hjørne af eksisterende eller projekteret staldbygning.

Tabel 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Opmålt afstand	Afstandskrav i Husdyrloven
Nærmeste byzone eller sommerhusområde (Trans Ferieby)	2,1 km	50 m
Nærmeste lokalplanlagte område i landzone til boligformål, offentlige formål, m.v. (Lp 121a, Landsbycenter Ferring)	3,9 km	50 m
Nærmeste nabobeboelse (Pederstoft 10)	223 m	50 m
Vandforsyningsanlæg (ikke almen) (Pederstoft 10)	225 m	25 m
Vandforsyningsanlæg (almen) (Råbjergvej Vandværk)	4,3 km	50 m
Vandløb, dræn og søer (markdræn på byggefelt)	*0 m	15 m
Vandløb, dræn og søer (§ 3-sø øst for staldanlæg)	45 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej (Pugholmvej)	20 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed (ukendt)	>1.000 m	25 m
Beboelse på ejendommen	50 m	15 m
Naboskel	125 m	30 m

*Ansøger oplyser, at der er dræn i det område, hvor staldbyggeriet skal opføres og at ansøger fjerner disse dræn ved byggeriet.

Der er cirka 4,5 km til nærmeste ammoniakfølsomme naturområde, som er omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 7.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at eksisterende markdræn inden for 15 meter af det projekterede byggefelt skal fjernes inden byggeri påbegyndes. Lemvig Kommune konstaterer herudover, at projektet overholder de generelle afstandskrav i Husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8.

3.1.1. Landskabelige forhold

Landskab og geologi

Øster Herup ligger hvor landskabskarakterområderne Bovbjerg Morænelandskab, Bonnet Morænelandskab og Bækmarksbro Hedeslette mødes.

Det åbne og bølgende morænelandskab omkring Øster Herup opleves i stor skala. Landskabet præges af dyrkede marker, enkelte spredte småbeplantninger og spredt lav bebyggelse, samt en del større gårde.

Rammedige og et stort antal oldtidshøje er en iøjnefaldende markør af Oldtidsvejen og de store kulturhistoriske interesser i det umiddelbare nærmiljø omkring Øster Herup.

Ejendommen ligger ikke i landskabelige eller geologiske interesseområder.

Projektets indvirkning på de landskabelige værdier

Den nuværende bygningsmasse på Øster Herup udgør cirka 5.500 m².

Den projekterede udvidelse (Trin 2) består af en ny stald på cirka 2.400 m² og en gyllebeholder på 4.000 m³ med et grundareal på cirka 1.000 m².

Den projekterede staldudvidelse opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse og parallelt med de eksisterende stalde. Udvidelsen af dyreholdet og opbevaringskapaciteten for husdyrgødning vurderes at være erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift.

Det projekterede staldbyggeri udføres enten som to stalde i samme størrelse og udformning, som de eksisterende to stalde på ejendommen, eller som en samlet stald. Ved det første scenarium har de to nye stalde samme højde og taghældning, som de eksisterende stalde. Ved det andet scenarie vil bygningshøjden forøges i forhold til de nuværende stalde.

Lemvig Kommunes landskabsvurdering af de to alternativer er vedlagt i bilag 2.

Fortidsminder, kulturhistorie og beskyttelseslinjer

Øster Herup ligger midt på Oldtidsvejen, cirka 560 meter fra Rammedige og cirka 250 meter fra de nærmeste oldtidshøje, øst for ejendommen. Der er registreret 12 oldtidshøje inden for en afstand af blot 600 meter øst for ejendommen. Indsigten til Rammedige og oldtidshøjene påvirkes ikke af projektet, da der ikke er særlige indsigtskiler til disse kulturhistoriske elementer, som forstyrres af projektet.

Den projekterede udvidelse ved trin 2 ligger indenfor kystnærhedszonen. Projektet er udenfor skovbyggelinjer, strand- og klitbeskyttelseslinjer, å- og søbeskyttelseslinjer, samt kirkebyggelinjer, og er ikke i konflikt med udpegninger eller retningslinjer i kommuneplanen i øvrigt.

Yderligere information i forhold til Museumsloven og byggeprojekter kan findes via

<http://www.holstebro-museum.dk/arbejdsomraader/landarkaeologi/skal-du-grave.aspx>

Det anbefales, at ansøger kontakter Holstebro Museum forud for opstart af byggeprojektet.

Samlet vurdering

Det søgte projekt om at udvide bygningsmassen (Trin 2) vurderes ikke at have et omfang, som vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet eller oplevelsen af Rammedige og de omkringliggende oldtidshøje.

Det projekterede byggeri afskærer ikke for indsigtskiler til særlige landskabsstrukturer eller landskabselementer, kirker eller andre væsentlige kulturhistoriske landskabselementer.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at udvidelsen sker i overensstemmelse med det søgte. Herved forstås, at staldudvidelsen skal udformes og placeres som ansøgt. Lemvig Kommune stiller vilkår om at byggeretningen for stalde fastholdes parallelt med de eksisterende stalde, samt at facader og tagbeklædning udføres i materialer svarende til de eksisterende stalde.

Samlet set vurderes projektet herefter ikke i væsentlig grad at forstyrre landskabet eller de kulturhistoriske interesser i området.

Alternative placeringer af projektet

Der er ikke forelagt alternative placeringer af projektet (Trin 2) i ansøgningsmaterialet.

Lemvig Kommune vurderer, at der ikke er bedre alternativer til den søgte placering og udformning af udvidelsen på ejendommen.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

Ansøger har redegjort nærmere for det søgte dyrehold og staldanlæggets indretning og drift i ansøgningskema 94 613 og 89 101.

Øster Herups bygningsmasse består af et stuehus, tre ældre driftsbygninger, to slagtesvinestalde, maskinhus/foderlade, en stor amerikanerkornsilø og to mindre korn- og fodersiloer, samt en gyllebeholder.

Slagtesvinestaldene er begge cirka 1.200 m². Den nordlige stald er opført i to etaper i 1978 og 2001. Den sydlige stald er opført i 2002. Maskinhuset/foderladen er cirka 500 m² og opført i 1979. Gyllebeholderen har en kapacitet på 3.200 m³ og er opført i 2000.

Kornsiloen på 1.400 m³ er opført i 2006.

De øvrige driftsbygninger er opført i perioden 1926 til 1974 og anvendes ikke i ejendommens nuværende husdyrproduktion.

Staldanlægget er vist på situationsplan i bilag 2 og luftfoto af ejendommen fra 1988 ses på godkendelsens forside.

Lemvig Kommunes beskrivelse og vurdering - Trin 1

Der sker ikke ændringer i staldsystemer eller bygningsmæssige ændringer i øvrigt ved trin 1, som indebærer en retslig lovliggørelse af den faktiske nudrift.

De to slagtesvinestalde er indrettet med drænet gulv og spalter.

Dette staldsystem betragtes ikke som det bedst tilgængelige i slagtesvineproduktion. Ammoniak- og lugtmissionen er mindre i stalde med delvist fast gulv og et reduceret overfladeareal i gyllekummerne.

Det vurderes dog, at det ikke er proportionalt at foretage gennemgribende ændringer i det eksisterende staldsystem, da omkostningerne ved en renovering til en anden gulvtype med mindre gyllekanaler er for store i forhold til miljøgevinsten.

Ansøger beskriver trin 1 i ansøgningen:

I øjeblikket er der ansat en fodermester på ejendommen, som sammen med ejeren styre driften. Han står for registreringer af hændelser og søger for at fodring, ud-og indleveringer, hvor der er ekstra medarbejder tilstede.

Der rengøres i staldene ca. 4 gange årligt med højtryksrensere.

Der er overbrusning i alle stierne

Stalden er lavet med miljøspalter, som har lidt mere ammoniakfordampning end referencesystemet. Liggearealer holdes pænt rene og derved reduceres fordampning fra våde flader.

Fodringen optimeres i forhold til normerne for foderforbrug og indhold af råprotein. Foderoptimeringen reducerer ammoniakemission og udskilt fosfor.

Det fremgår af skema 94 613, at den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi for ammoniak ved trin 1 er **4.293 kg N/år**, beregnet jævnfør Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår. Emissionen ved trin 1 er 3.956 N/år.

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi for fosfor ved trin 1 er **6.118 kg P/år**, beregnet jævnfør Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår. Der udskilles 6.067 kg P/år, jævnfør skema 94 613.

Lemvig Kommune stiller fodervilkår som fastholder de beregningsmæssige forudsætninger for staldanlæggets ammoniakemission og udskillelse af fosfor.

Husdyrbruget vurderes herefter ved trin 1 for så vidt angår staldsystem, ammoniakfordampning fra staldanlægget og fosfor i husdyrgødningen, at anvende den bedste tilgængelige teknik.

Lemvig Kommunes beskrivelse og vurdering - Trin 2

Ved udvidelsen af staldanlægget i trin 2 etableres de nye stalde med delvist fast gulv.

Der indføres samtidig hyppig udslusning i de eksisterende stalde med drænet gulv og spalter, som lugtreducerende teknologi. Dette tiltag fastholdes i vilkår.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at der skal etableres delvist fast gulv i alle nye stalde.

Det kan være forbundet med udfordringer at undgå søleadfærd i stier med delvist fast gulv. Adfærden reguleres blandt andet ved overbrusning af stierne, som er et krav, jf. velfærdsreglerne for slagtesvineproduktion. Overbrusningen medvirker til at re-

gulere dyrenes gødeadfærd ved at køle spaltearealer over gyllekummerne, så de våde områder i staldene reduceres til det mindst nødvendige. Det medfører en mindre ammoniakfordampning og lugtemission.

Ventilationen udgør dog den væsentligste faktor til regulering af dyrenes adfærd. Ansøger beskriver, at de nye stalde forventeligt etableres med combi-diffus undertryksventilation.

Ved projektering af staldbyggeriet er det muligt at imødegå udfordringer med søleadfærd ved at dimensionere ventilationsanlægget med kapacitet til at sikre et godt staldklima, også på varme dage.

Videncenter for Svineproduktion anbefaler en ventilationskapacitet på minimum 100 m³/time pr. stiplads ved slagtesvinehold i kontinuerlig drift i vægtintervallet 30 - 120 kg, se

<http://vsp.lf.dk/Viden/Stalde/Staldklima/Ventilationskapacitet.aspx?full=1>.

For at sikre, at ventilationsanlægget er dimensioneret til at minimere søleadfærd og derved sikre, at ammoniak- og lugtemissionen fra stalden ikke overstiger det forventede, stiller Lemvig Kommune vilkår om, at ventilationsanlægget dimensioneres med en ventilationskapacitet på minimum 100 m³/time pr. stiplads, dog undtaget sygestier.

Det fastholdes i godkendelsens vilkår for både trin 1 og 2, at der udføres årlige servicetjek af ventilations- og foderanlæg, og at der forelægges dokumentation herfor på tilsynsmyndighedens forlangende. Dette vilkår har til formål at sikre, at ventilations- og foderanlæg er i optimal drift, så der sikres et passende indeklima i staldene, så dyrene ikke udviser søleadfærd, der bevirker større ammoniak- og lugtemissioner. Foderanlægget skal være driftsmæssigt pålideligt og sikre korrekte blandingsforhold, så der er sikkerhed for, at vilkår om fodring overholdes i praksis.

Staldsystemet i den projekterede stald vurderes herefter at være den bedst tilgængelige teknik.

Trin 2 indebærer at der etableres ny gyllebeholder på 4.000 m³. Den søgte placering fastholdes i godkendelsens vilkår.

Ansøger beskriver trin 2 i ansøgningen:

I øjeblikket er der ansat en fodermester på ejendommen, som sammen med ejeren styrer driften. Han står for registreringer af hændelser og søger for at fodring, ud-og indleveringer, hvor der er ekstra medarbejder tilstede. I den udvidede besætning vil der være 2 om ansvaret på ejendommen.

*Rengøring og desinficering for Staldafsnit Ny stald 1:
Stierne vil løbende blive vasket, som de bliver tømt og derfor vil hver stald vaskes ca. 4 gange årligt.*

*Overbrusning for Staldafsnit Ny stald 1:
Der vil etableres overbrusning over spalte arealet i stierne*

*Bedst tilgængelige staldteknologi for Staldafsnit Ny stald 1:
Den nye stald vil etableres med delvisspaltegulv og med gyllekøling i kanalerne, samt skraber. Derved reduceres ammoniakfordampningen væsentlig.*

Det fremgår af skema 89 101, at den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi for ammoniak ved trin 2 er **7.358 kg N/år**, beregnet jævnfør Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår. Emissionen er beregnet til 7.193 kg N/år.

Lemvig Kommune bemærker at gyllekøling, som ellers er nævnt af ansøger som et virkemiddel, ikke indgår i det søgte og at projektet uden gyllekøling overholder det vejledende BAT-niveau.

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi for fosfor ved trin 2 er **12.237 kg P/år**, beregnet jævnfør Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår. Der udskilles 12.152 kg P/år, jævnfør skema 89 101.

Husdyrbruget vurderes herefter ved trin 2 for så vidt angår staldsystem, ammoniakfordampning fra staldanlægget og fosfor i husdyrgødningen, at anvende den bedste tilgængelige teknik.

Management og egenkontrol

Lemvig Kommune stiller en række vilkår til ejendommens drift. Ejendommen og dens omgivelser skal holdes rene, så lugtgener begrænses. Fluer og skadedyr skal bekæmpes efter retningslinjer fra Aarhus Universitet.

Staldsektioner, herunder ventilationsanlæg skal rengøres efter hvert hold grise og der skal udføres årlig servicetjek og nødvendige reparationer af foder- og ventilationsanlæg.

Lemvig Kommune stiller vilkår om at der udarbejdes og fremsendes en beredskabsplan senest 3 måneder efter at godkendelsen er meddelt. For at sikre, at beredskabsplanen er anvendelig skal beredskabsplanen løbende opdateres og være tilgængelig for alle ejendommens ansatte.

På baggrund af ovennævnte vilkår, vurderes ejendommen at leve op til BAT for management for såvel trin 1 som trin 2.

Ansøgers beskrivelse af egenkontrol:

Der laves en gang årligt e-kontrol for hele bedriften. Det er sat op til at der kan laves særskilt e-kontrol for denne ejendom alene, da alle hændelser registreres og foderforbruget registreres også, derfor forventes der en større registrering og opsamling ved at der udvides på denne ejendom.

Der udover benyttes rådgiver til både svine produktionen og planteproduktionen, for at få den mest optimale drift.

Lemvig Kommune stiller vilkår om egenkontrol i form af dokumentation for dyreholdets størrelse, foderforbruget og foderblandinger og registrering af husdyrbrugets årlige vand- og energiforbrug.

Egenkontrollen vil ved tilsyn kunne dokumentere, at forudsætningerne for det søgte er opfyldt, og registrering af vand- og energiforbrug give anledning til overvejelser om mulighederne for at indfase renere og mere ressourcebesparende teknologier.

Egenkontroloplysningerne skal opbevares på husdyrbruget i 5 år og skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende med en frist på fire uger.

3.3. Energi- og vandforbrug

Ansøgers beskrivelse

Energiforbrug på anlæg

Der er forbrugt ca. 57.000 kWh i 2007 med den nuværende produktion. Der vil ske en stigning ved at udvide med en ny stald til ventilation og udvidelse af fodring, som forventes at være noget større end en fordobling, da de fleste nuværende stalde er med naturlig ventilation og dermed et meget lavt elforbrug. Den nye stald vil blive med multistep undertryk ventilation, som har et lavt energiforbrug, så det forventes at stige til ca. 150.000 kWh.

På hele bedriften er der et forbrug af dieselolie til markbruget på 121.685 L. Dieselolien bruges også til oliefyrene så der er ikke opgivet noget særskilt forbrug på Pugholmvej 23 til forbrug til oliefyret.

Energiteknologi på anlæg

Der benyttes naturlig ventilation i de 3 stalde og energibesparende undertryksventilation i den 4. Den nye stald vil blive med multistep undertryks ventilation, som er energi besparende.

Der benyttes en gastæt silo og derfor bruges der mindre energi til tørring af korn. Der spares på lyset i det der kun er lys når der er personale og der er lysplader i taget og dermed er der en del lys indfald.

Vandforbrug på anlæg

Ud fra normtal er drikkevands forbruget på ca. 3.400 m³ i nudrift som forventes at stige til 8.000 m³. Vaskevandet vil stige fra 200 til 450 m³. Der er ikke opgjort noget separat forbrug på vand på denne ejendom og derfor har vi ikke andet end normtallene at forholde os til.

Vandteknologi på anlæg

For at spare på vandet ved vask i stalderne sættes de i blød først.

Lemvig Kommunes vurdering

Trin 1 godkender, at dyreholdet udvides i de eksisterende stalde. Denne del af godkendelsen indebærer ingen anlægsmæssige ændringer. Potentialet for at inddrage nye ressourcebesparende teknologier er derfor begrænset i forhold til et nybyggeri.

Ejendommen er dog forpligtet til at efterleve principperne for BAT, da husdyrproduktionen i trin 1 er over grænsen for IE-husdyrbrug.

For at sikre, at ejendommen drives efter principperne for BAT, stilles der vilkår om, at en energikonsulent skal gennemgå ejendommen. På baggrund af denne gennemgang skal der udarbejdes en handleplan for at implementere ressourcebesparende tiltag, som opfylder proportionalitetsprincippet for BAT.

Lemvig Kommune stiller vilkår om at udtjente lysstofrør og andre lyskilder skal udskiftes med lavenergibelysning, for eksempel LED-belysning.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at energiforbruget registreres årligt. Dokumentation for de seneste 5 år, gældende fra ibrugtagningen af godkendelse, skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende. Herved kan udviklingen i ejendommens ressourceforbrug følges og effekten af ressourcebesparende tiltag identificeres.

Herefter vurderes ejendommen at leve op til BAT med hensyn til energiforbrug.

Ejendommens vandforbrug er estimeret ud fra normalt, da der ikke er separat vandmåler på ejendommen.

Det kan betragtes som BAT at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparende egenskaber.

Vandforbrug og vandspild kan f.eks. reduceres i svineproduktion ved at bruge vandkopper eller drikkekar i stedet for vandventiler, ligesom optimeret styring af overbrusningsanlæg kan reducere vandforbruget. I forbindelse med vask af stalde kan iblødsætning af staldanlæg forud for vask reducere vandforbruget.

Lemvig Kommune stiller på baggrund af ovenstående vilkår om, at der ved realiseringen af trin 2 skal etableres en eller flere vandmålere til at registrere husdyrbrugets vandforbrug.

Der stilles desuden vilkår om at der skal anvendes drikkekopper eller drikkekar og ikke vandventiler i det projekterede staldbyggeri i trin 2.

Som følge af Lemvig Kommunes vilkår om vandinstallationer i nye stalde og registrering og dokumentation for vandforbrug, vurderes husdyrbruget i ansøgt drift som helhed at leve op til BAT for vandforbrug.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Lugtgenæfstandene til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er beregnet i de digitale ansøgninger for trin 1 og 2. Det største lugtbidrag til omgivelserne opstår i trin 2, hvor staldanlægget udvides. De beregnede afstandskrav og faktiske afstande ved trin 2 fremgår af nedenstående tabel.

Områdetype	Afstandskrav	Faktisk afstand
Enkelt beboelse		
Herupvej 5	411 meter	411 meter
Samlet bebyggelse		
Øster Nørbyvej 26, Fjaltring	709 meter	1.791 meter

Byzone		
Lynghøj, Trans sommerhusområde	1.019 meter	2.188 meter

Lemvig Kommune bemærker, at ansøger for samlet bebyggelse og byzone har udpeget andre områder end de nævnte i ovenstående tabel; henholdsvis andre beboelser i Dybe og en beboelse i Fjaltring som samlet bebyggelse, og Ramme By som byzone.

Lemvig Kommune konstaterer dog, at lugtgeneafstandene uanset ansøgers eller kommunens udpegninger, er overholdt til alle tre områdetyper.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, så lugtgener begrænses mest muligt.

Lemvig Kommune stiller desuden vilkår om, at der anvendes hyppig udslusning af gylle ved ibrugtagningen af projektets trin 2.

Det søgte projekt vurderes heraf ikke at give anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende.

3.4.2. Støj

Ansøger har beskrevet støjkloder i ansøgningen:

Støjkloder for Ejendom Pugholmvej 23:

Ventilation: minimalt støj ved denne type ventilator

Korntørring: i høst benyttes den i amerikaner siloen, og ved påfyldningen i den gastætte silo.

Foderblender: Begrænset støj udendørs

Driftsperiode for Ejendom Pugholmvej 23:

Ventilation: ventilationerne er sat til hele tiden og kører efter behov i den stald med undertryksventilation. I de andre stalde med naturlig ventilation er der ingen støj.

Foderblender: Der blandes vådfodring og foderblenderen kører 4 gange i døgnet med ca. 20 min af gangen. Der udfodres i tidsrummene: kl. 6-8, kl.10-12, kl. 14-16,30 og kl. 20-21,30

Korntørring og indblæsning. Det er noget støjende, men kun kortvarigt.

Støjklodetiltag for Ejendom Pugholmvej 23:

Ventilation: Ventilationerne er et nyere system, som derfor ikke støjer ret meget

Foderblander: Foderblanderen sidder indendørs, så der er begrænset støj udenfor

Støjklager fra slagtesvinebrug er primært fra ventilationsanlæg, silo- og foderanlæg og transportere af foder, dyr og husdyrgødning. Hertil kommer periodevis støj i høst ved korntørring og indblæsning af korn til siloer.

Afstanden til de nærmest omboende er mere end 300 meter, og denne afstand i sig selv indebærer, at husdyrbruget vurderes at kunne overholde det generelle støjvilkår.

Støj fra husdyrbruget som følge af den søgte drift i trin 1 og 2 vurderes ikke at være væsentlige for omgivelserne. Herved lægges der vægt på, at det åbne landbrug betragtes som landbrugets erhvervsområde, og at omboende til en vis grad må acceptere de gener, som landbrugets aktiviteter medfører.

Miljøgodkendelsen indeholder støjvilkår, som omfatter hele ejendommen, dog undtaget transportere uden for selve ejendommen.

Skulle der således mod forventning indgå berettigede støjklager, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæpende tiltag, eksempelvis i form af støjvolde, afskærmning eller anden placering af støjklager.

Det bemærkes, at støjvilkåret skal overholdes hos alle omkringboende, også andre landbrugsejendomme.

3.4.3. Lys

Husdyrbrugets lysforhold er beskrevet af ansøger:

*Beskrivelse af belysningen for Ejendom Pugholmvej 23:
Der er udendørs lys ved udleveringsrampen ellers er det begrænset hvad det er.*

Der etableres nye lyskilder i de projekterede stalde. Ansøgningen beskriver ikke lysforhold fra de nye stalde.

Mod vest afskærmer den eksisterende beplantning på ejendommen, samt de eksisterende bygninger for lys fra husdyrbruget. Indsigten til bygningsmassen og lyskilder afskærmes fra øvrige retninger i høj grad af det varierende terræn, spredte bevoksninger og mod øst af oldtidshøje og Rammedige. Det vurderes heraf, at der ikke vil opstå væsentlige gener fra lysforholdene på husdyrbruget i trin 1 og 2.

Skulle der mod forventning indgå berettigede klager over lyspåvirkning fra ejendommen, kan Lemvig Kommune efter en nær-

mere vurdering påbyde husdyrbruget at dæmpe ejendommens lyskilder, for eksempel ved at retningsbestemme udendørs lyskilder, så unødige fjernvirkninger undgås.

3.4.4. Fluer og skadedyr

Tiltag mod fluer og skadedyr er beskrevet af ansøger:

Skadedyr generelt for Ejendom Pugholmvej 23:

Der søges for at holde orden omkring ejendommen, så der ikke er foder eller andet der kan tiltrække skadedyr

Gener fra fluer for Ejendom Pugholmvej 23:

Rovfluer i gyllekanalerne

Rotte bekæmpelse for Ejendom Pugholmvej 23:

Der haves en aftale med Mortalin

Der stilles vilkår om bekæmpelse af fluer og skadedyr jævnfør retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Skadedyrslaboratoriet). Godkendelsen indeholder desuden vilkår om, at ejendommen skal holdes ren og ryddelig.

Dette vurderes at være tilstrækkeligt til at sikre en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen.

Tilhold af rotter på kommunes husdyrbrug har i de senere år været en voksende udfordring. Rotter kan søge ly for deres naturlige fjender på husdyrbrug og har samtidig potentielt adgang til ubegrænsede mængder føde. Udvises der ikke vedvarende og nøje omhu i at forebygge og bekæmpe rotter, kan der på et enkelt år ske voldsomme opformeringer af rotter, der kan spredes i nærområdet. Lemvig Kommune stiller derfor vilkår om at husdyrbruget til enhver tid skal have en aftale med et autoriseret rottebekæmpelsesfirma, som indebærer jævnlige kontrolbesøg på ejendommen, mindst en gang årligt.

3.4.5. Støv

Ansøgningen indeholder ikke en nærmere beskrivelse af støvkilder eller forebyggelse af støvgener.

Den daglige drift på staldanlægget vurderes ikke at give anledning til væsentlige støvgener for omboende, da der er mere end 300 meter til de nærmeste beboelser.

Der kan i tørre perioder, særligt i høsten, opstå støvgener fra transportere til og fra staldanlægget. Da der er god afstand til omboende vurderes støvgener dog ikke umiddelbart at være væsentlige.

Skulle der mod forventning opstå støvgener, som af Lemvig Kommune vurderes som væsentlige, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre støvdæmpende tiltag.

3.4.6. Transport

Transporter er beskrevet af ansøger:

Husdyrgødning:

Maskinstation kører ud i marken med ca. 20 tons. I nuværende drift er der ca. 3.644 m³ og det giver 182 transporter med gylle fra denne ejendom. I ansøgt situation med en produktion på 8.637 m³ stiger det til 432 transporter om året.

Foder

Korn indleveres i høst, hvor der afleveres 1.500 tons, som udgør ca. 50 læs, dette vil stige ved den udvidede produktion og dermed antallet af transporter i høst til ca. 80 læs.

Indkøbte foderstoffer indleveres ca. 3 gange i måneden med 12 tons af gangen. Der er i alt ca. 36 transporter om året med foder. Der vil i ansøgt drift også blive indleveret ca. 3 gange i måneden, men med ca. 30 tons af gangen.

Der bruges valle til opblanding i foderet og der modtages 30 tons hver anden dag i tanken uden for foderhuset dette vil stige til aflevering hver dag.

Brændstof

Ca. 5 gange om året som især ligger om foråret.

Indlevering af grise

Ca. 1 gang i måned modtages 600 grise i nuværende drift. Ca. 12 stk. pr år. For fremtiden bliver det ca. fordoblet til ca. 30 stk./år.

I nuværende produktion bliver staldene i løbet af 4 uger tømt og fyldt løbende op. En dag i hver uge i de 4 uger afhentes der grise og derefter vaskes staldene og ugen efter fyldes de op igen. I den fremtidig produktion vil indleveringerne og udleveringerne være mere løbende.

Dyr til slagteri

I nuværende drift afhentes der ca. 150 grise af gangen ca. 50 gange om året, som fordeler sig med 3 læs om ugen i 4 uger i træk, og med 8 uger uden afleveringer.

I ansøgt drift vil der stadig afhentes 150 stk. af gangen, men det vil fordeles jævnt hen over året, så det bliver til ca. 100 transporter pr. år.

Tunge transporter i alt ca. 1.049 stk. om året, som er en stig-

ning fra 518 stk./år. Her til kommer anden kørsel til markarbejde.

Der henvises til god landmandspraksis, at transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at transporter planlægges, så omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Antallet og typerne af transportere til og fra husdyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

Til- og frakørsel kan ske mod nord ad Pugholmvej eller mod syd af Pederstoft. De nuværende adgangsveje vurderes at kunne rumme projektet i trin 2 uden væsentlige gener for omboende og færdende omkring ejendommen.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand herunder regnvand

Spildevandsmængder er beskrevet af ansøger:

Vaskevand: ca. 450 m³ som føres til gyllekanaler og ledes til fortanken.

Tagvand ledes via samlebrønde til drænrør i marken.

Der henvises til bilag 6 [godkendelsens bilag 10] som indeholder skema af gylleproduktionen og tilførslen af vaskevand og regnvand

Spildevandet fra stuehuset og faciliteter ved stalden løber i septiktank

Ansøger har indsendt en afløbsplan for ejendommen som bilag til ansøgningen. Planen er vedlagt som bilag 6. Det fremgår, at der er drænet på byggefeltet, hvor det søges at opføre nye staldbygninger. For at sikre, at afstandskravet om 15 meter til dræn i husdyrgødningsbekendtgørelsen overholdes, stiller Lemvig Kommune vilkår om, at dræn inden for 15 meter af soklen på nybyggeriet skal fjernes inden byggeriet igangsættes.

Tagarealet i trin 2 udvides med de projekterede slagtesvinestalde. Der skal søges særskilt tilladelse til udledning af regnvand, nærmere oplysninger findes på Lemvig Kommunes hjemmeside:

<https://www.lemvig.dk/Natur-og-miljoe/Spildevand/Tagvand-og-overfladevand.aspx>

Lemvig Kommune vil ved behandling af ansøgning om udledningstilladelse tilse, at afløb for overfladevand, mv., indrettes i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav på 15 meter til dræn.

Lemvig Kommune vurderer, at håndtering af overfladevand og spildevand er tilfredsstillende ved overholdelse af de generelle regler for spildevandshåndtering, herunder også husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om opsamling, opbevaring og håndtering af vaskevand, restvand, m.v.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Ansøger oplyser, at den eksisterende gyllebeholder er bygget i 2003, og har en teoretisk opbevaringskapacitet på 3.400 m³, men at der satses på ikke at fylde mere end 3.200 m³ i beholderen. Ansøger oplyser, at der ikke er pumper på beholderen.

Ansøger har indsendt en beregning af opbevaringskapacitet for husdyrgødning, vaskevand, ensilagevand og restvand, se bilag 10. Ved trin 1 er der en opbevaringskapacitet på 6.500 m³ og ved trin 2 en kapacitet på 10.500 m³, som følge af at der opføres ny gyllebeholder. Dette medfører en opbevaringskapacitet på over 12 mdr. i trin 1 og cirka 11,5 mdr. i trin 2.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til enhver tid skal råde over mindst 9 måneders opbevaringskapacitet. Dette vurderes at sikre tilstrækkelig kapacitet til, at husdyrgødningen kan anvendes så langt hen på foråret, at afgrøderne er i vækst.

Der implementeres foderoptimeringer og ejendommen har foder- og kornsiloer på ejendommen.

Der vurderes ikke at være behov for særlige vilkår til opbevaring eller håndtering af foder, ud over vilkår om effektiv skade-dyrsbekæmpelse og god hygiejne på husdyrbruget.

3.5.3. Affald

Ansøgers affaldsbeskrivelse:

Der forventes en normal dødelighed.

Alt brandbart og andet småt affald bliver samlet her og kørt til Mårupgårdvej, hvor der er en aftale med afhentning af affaldet. Big bags placeres i foderladen og afleveres selv ved erhvervsaffald.

Medicinaffald – Der er en aftale med Marius Pedersen og beholderen står på Mårupgårdvej 8.

Godkendelsen indeholder vilkår om affaldshåndtering. Dette vilkår er rettet mod ejendommens samlede affaldsproduktion.

Vilkåret omfatter også oplag af farligt affald herunder spildolie og pesticidrester i relation til bedriftens markdrift. Der forventes ikke større mængder farligt affald, da bedriftens markdrift på godkendelsestidspunktet sker fra anden ejendom.

Affaldsvilkåret sikrer, at en eventuel øget frembringelse af farligt affald fremadrettet er reguleret, så der ikke opstår risiko for forurening.

Lemvig Kommune gennemgår i øvrigt husdyrbrugets affaldsproduktion og -håndtering ved miljøtilsyn.

3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer

Ansøgers beskrivelse af råvarer og hjælpestoffer:

*Pesticider for Ejendom Pugholmvej 23:
Håndteres fra Mårupgårdvej 8*

*Beskrivelse af oliekemikalier
Sprøjtegifte eller spildolie. Der bliver ikke håndteret sprøjtegifte og olie herfra.*

*Beskrivelse af øvrige kemikalier
Olie i 2 x 1200 liter ståltanke som er ca. fra 1997**

*Olietankene er fra 1984 og 1986, ejer er i 2017 indskærpet, at olietankenes sløjfningstermin er overskredet.

Der forventes ikke væsentlige oplag af farlige råvarer og hjælpestoffer, da der ikke sker markdrift fra ejendommen på godkendelsestidspunktet.

For at forebygge forurening som følge af utilsigtede spild stilles der vilkår om, at der ikke må ske oplag, anvendelse eller transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier ved overfladeafløb.

For at forebygge spild af gylle stilles der vilkår om, at gyllevogne skal påfyldes på plads med fast bund og afløb til gyllesystem, eller at der alternativt skal benyttes gyllevogne med sugetårn og overløbssikring.

Ved disse vilkår vurderes opbevaring og håndtering af råvarer og hjælpestoffer, herunder farlige flydende stoffer ikke at udgøre en miljørisiko på ejendommen.

3.5.5. Driftsforstyrrelser eller uheld

Ansøger beskriver risiko for driftsforstyrrelser og uheld, og risikominimering:

Gylleudslip

Ved fortank -pumpes der ud med en traktor, så det kan ikke gå i gang af sig selv og det sker under observation. Det samme vil ske på den fremtidige fortank ved den nye stald. Der er ingen pumpe på selve gylletanken.

Ved akut udslip er det en fordel at lægge halmballer omkring udslip stedet og samtidig kontakte Redningsringen.

Strømsvigt

Der er alarm på ventilationen så det opdages hurtigt hvis strømmen svigter og der haves en nødgenerator på ejendommen.

Olieudslip

Olietankene står indendørs på fast gulv, så de er beskyttet mod vejr og vind og det opdages, hvis der er udslip.

Der forventes at udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen, når de nye stalde er færdige.

Ansøger beskriver opbevaring af korn og foder:

I kornlaget er der plads til ca. 2*1000 tons korn i americaner silo, 250 m³ gastætte silo og 400 tons i korn grav. Valle silo kan indeholde 40 tons. Mineraler modtages i storsække. Sojaskrå opbevares i en 12 tons indendørs silo og den skal evt. fordobles i kapacitet.

Der er udarbejdet en beredskabsplan (bilag 4) for ejendommen som beskriver procedurer ved væsentlige driftsuheld.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at beredskabsplanen løbende skal opdateres, samt at den skal være tilgængelig for ejendommens ansatte.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke forureninger forårsaget af driftsforstyrrelser og uheld.

3.6. Ammoniaktab - generelt

Husdyrlovens generelle ammoniakreduktionskrav er 30 % for slagtesvin, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Det fremgår af ansøgningerne at det generelle ammoniakkrav er opfyldt i trin 1 og 2 med hhv. 34 og 68 kg N/år.

Godkendelsen indeholder vilkår om foderoptimering, overdækning af gyllebeholder og delvist fast gulv i projekterede stalde, så forudsætningerne for beregningen af ammoniakemissionen fastholdes.

3.7. Ammoniakpåvirkning af natur

3.7.1. Beskyttet natur

De herunder nævnte kategoriserede naturtyper er omfattet af særlige ammoniakdepositionskrav, jævnfør beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 2.

Ammoniakemissionen fra staldanlægget forøges fra trin 1 til trin 2 med 3.237 kg N/år. Naturpåvirkningen er derfor vurderet for trin 2, som udgør den væsentligste ammoniakemission.

Kategori 1 natur – ammoniakfølsom natur i N2000 områder

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 – områder.

Anlægget ligger cirka 7,5 km nord for nærmeste kategori 1-natur, lysåben habitatnatur (eng) i Natura 2000-område 65, Nissum Fjord.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 0,7 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition på engen fra det søgte projekt i trin 2 er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 2 natur – større § 3 områder

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

Anlægget ligger cirka 4,5 km SSØ for nærmeste kategori 2-natur, et overdrev syd for Ferring Sø.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 1 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition på overdrevet ved trin 2 er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

Kategori 3-natur er heder, moser og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Kommunen kan ikke fastsætte vilkår om en merdeposition på under 1,0 kg N/ha/år på kategori 3-natur, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 4, tabel 3.

Der er beregnet ammoniakdeposition til de nærmeste kategori 3-naturområder, se bilag 6.

Der er beregnet totaldeposition på 34,0 kg N/ha/år og merdeposition på 24,2 kg N/ha/år på moseområdet umiddelbart øst for anlægget. Total- og merdeposition på moseområdet nord for ejendommen er beregnet til 8,0 og 4,4 kg N/ha/år.

Hertil kommer baggrundsbelastningen, som i området er cirka 14 kg N/ha/år.

Der er ikke beregnet merdepositioner på over 1,0 kg N/ha/år til andre kategori 3-naturområder.

Lemvig Kommune har foretaget besigtigelse af de nærmeste naturområder, herunder også kategori 3-natur nær staldanlægget:

Der blev observeret et andepar i det ene vandhul. Der blev ikke registreret andre dyr eller Bilag IV-arter, men alle naturområder udgør til trods for deres ringe naturindhold et helle for rådyr, ræve, harer og mange småfugle i området.

Konklusionen på besigtigelsen er at projektet ikke medfører risiko for tilstandsændringer, men det bør kraftigt indskærpes at oprensning af deponeret affald bør foretages og at det ikke er tilladt at foretage nogen deponeringer i beskyttede naturområder.

Den samlede naturvurdering er vedlagt i bilag 8.

Lemvig Kommunes vurdering

Lemvig Kommune har verificeret ruheder jævnfør retningslinjerne i "naturpibbogen", som findes i Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, www.mst.dk/husdyrvejledning.

Beskyttelsesniveauerne for kategori 1- og 2-natur er overholdt. Depositionen på kategori 3-natur vurderes ikke at medføre tilstandsændringer

3.7.2. Habitatvurdering og Bilag IV-arter

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder. Der foretages nærmere vurdering af Bilag IV-arter i kapitel 4.

Screening

Natura 2000 område nr. 65, Nissum Fjord ligger cirka 5 km syd for Øster Herup, og er det Natura 2000 område, som er tættest på staldanlægget.

Natura 2000-område 220, som består af Habitatområde nr. 254, Sandbanker ud for Thorsminde, ligger i Nordsøen cirka 7,8 km sydvest for anlægget.

Natura 2000 område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage ligger cirka 9,8 km øst for staldanlægget.

Der er mere end 10 km til øvrige terrestriske Natura 2000 områder.

Natura 2000 område nr. 65 Nissum Fjord

Natura 2000 område nr. 65 Nissum Fjord består af Habitatområde nr. 58 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 38.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er i Lemvig Kommune hovedsageligt strandengene hele vejen rundt om fjorden samt

nogle få sure overdrev syd for udløbet af Bækmarksbro å. Truslerne for strandenge er uhensigtsmæssig hydrologi (udtørring), mindre saltpåvirkning, tilgroning som følge af for stor næringsstofpåvirkning og invasive arter. Truslerne for de sure overdrev er hovedsageligt tilgroning som følge af manglende naturpleje. Derudover er der arterne laks, odder og lampret, som bl.a. er afhængige af optimal vandkvalitet.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 38 drejer sig i Lemvig Kommune om knopsvane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, sangsvane, spidsand, alm. ryle, dværgterne, rørvagtel og spiltterne. Truslerne for disse arter er bl.a. forstyrrelser især i yngleperioden, prædation, tilgroning og fragmentering af naturarealer der tidligere har været plejet og dermed egnet sig til yngle- og rasteområde for fuglene.

Nærmere beskrivelse af Nissum Fjord ses i bilag 9.

Område nr. 220 Sandbanker ud for Thorsminde

Natura 2000 område 220 består af Habitatområde nr. 254.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet er naturtypen sandbanke (1110). Målsætningen for området er at sikre artsrigt dyreliv med de for naturtypen karakteristiske arter og at sikre økologisk integritet blandt andet ved en god vandkvalitet og mindsket tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Det skal afklares, om naturtypen forstyrres af fiskeri med bundslæbende redskaber.

Område nr. 224 'Flynder Å og heder i Klosterhede plantage'

Natura 2000 område 224 består af Habitatområde nr. 224.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet er bl.a. Tør og våd hede, tidvis våd eng, hængesæk og brunvandet sø samt arterne bæklampret og odder. Truslerne for hedearealer, tidvis våd eng og hængesæk er næringsstofbelastning, fragmentering, invasive arter og tilgroning.

Arterne bæklampret og odder er begge følsomme overfor forstyrrelser og afhængige af god biologisk vandløbskvalitet.

Lemvig Kommunes vurdering

Ammoniakmerdepositionen fra det søgte projekt i sig selv vurderes ikke at udgøre en væsentlig risiko for eventuelle bilag IV-arter på naturområder omkring ejendommen.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre projekter, som i sammenhæng med dette projekt, vil kunne påvirke Natura 2000-områder.

På baggrund af de beregnede totaldepositioner af ammoniak, vurderes projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne 65, 220 og 224.

Projektet vurderes på grund af afstanden til øvrige Natura 2000-områder ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.

4. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

Bilag IV-arter

På baggrund af faglig rapport nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt kommunens øvrige kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tæn-

kes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring ejendommen.

Det drejer sig om damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse.

Odder, damflagermus, vandflagermus og troldflagermus er optaget på rødlisten 1997 som sårbare. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Arterne er gennemgået nedenfor:

Flagermus: Der er kun spredte og sporadiske bevoksninger, og inden større, uforstyrrede arealer i staldanlæggets nærområde, som kan være betydende potentielle raste- eller leveområder for flagermus.

Birkemus: Birkemusen findes i to hovedbestande, en i det vestlige Limfjordsområde samt en i det sydlige Jylland. Birkemus forekommer i en stor variation af levesteder, hvoraf de vigtigste synes at være fugtige områder i forbindelse med vandløb eller fjorde samt tilstødende tørre arealer.

Birkemus er fundet i en række forskellige naturtyper: ferske enge, strandenge, overdrev, ekstensivt dyrkede marker, heder, moser, vældområder, fjordskrænter og nogle steder endda i plantager og skove. De træk, som går igen på de fleste sommeropholdssteder, er en høj grad af fugtighed og et tæt urtelag. Det fugtige element kan udgøres af vandløb, væld, moser eller fugtige arealer ud til en fjord.

Nærmeste potentielle levested for Birkemusen er på eng- og moseområder langs Dybe Å, som løber indtil cirka 500 meter vest for anlægget.

Odder: Odderen lever udbredt i Vestjylland og knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder med et højt naturindhold. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især i søer og moser med store rørskovsområder.

Odderen er observeret i Nissum Fjord og findes i stort antal i Flynder Å-systemet i Klosterhede Plantage. Det kan ikke afvises, at odderen søger opstrøms Dybe Å.

Spidssnudet frø: Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vand-

huller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk. Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelsens § 3. Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af veje.

Spidssnudet frø har potentielt yngle- og levested i de nærliggende mindre søer og vandhuller, men er dog ikke registreret ved besigtigelsen, se bilag 8.

Strandtudse: Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Gødsugning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vegetationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved for eksempel afgræsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørrer på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecycklus.

De nærliggende søer og vandhuller er potentielle levesteder for strandtudsens, men er dog ikke registreret ved besigtigelsen, se bilag 8.

Markfirben: Markfirben findes spredt i landskabet på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger, som er af altafgørende betydning for den. Ynglesuccesen er betinget af, at æglægningen kan finde sted i varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter.

Markfirbenet har potentielt leve- og rastested på Rammedige og på og omkring oldtidshøjene i det fredede område øst for staldanlægget.

Stor vandsalamander: Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m². Arten er følsom overfor forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at

bestanden kan klare sig på længere sigt. Som hovedregel yngler den ikke i vandhuller med hundestejler og andre fisk. Nogle steder gør tæt undervands- og flydebladsvegetation det muligt, at nogle af larverne kan gemme sig for fiskene. Den kræver forholdsvis rent vand. Stor vandsalamander er som regel meget stedfast i forhold til ynglestedet.

Næringsberigelse som følge af gødningspåvirkning forringer yngleområderne. Dårlig vandkvalitet som følge af næringsberigelse har en meget markant skadelig virkning på salamandrenes ynglesucces. Derudover kan næringsberigelsen betyde, at vandhullerne hurtigt gror til.

Der er enkeltfund spredt over kommunen. Det kan ikke udelukkes, at stor vandsalamander forefindes i og ved de nærliggende søer og vandhuller. Arten er dog ikke registreret ved besigtigelsen, se bilag 8

Andre dyre- og plantearter: Lemvig Kommune er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor i nærheden af Øster Herup.

Lemvig Kommunes vurdering

Staldudvidelsen medfører ikke tilstandsændringer i skovbevoksninger og påvirker ikke fødegrundlaget for flagermus. Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Projektet inddrager ikke naturtyper, som er potentielle levesteder for Birkemus. Ammoniakdepositionen forøges ikke i et omfang der udgør risiko for tilstandsændringer, jævnfør vurderingen i afsnit 3.7.1 og bilag 8, og udvidelsen af staldanlægget vurderes ikke at medføre større forstyrrelser af naturområderne end hvad de nuværende anlæg allerede afstedkommer, primært i form af støj fra dyrehold, maskiner og almindelig menneskelig aktivitet.

Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen med sin levevis næppe er truet af projektet, da der ikke sker opsplitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Projektet inddrager ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negati-

ve konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Projektet inddrager ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 926 af 27. juni 2016.

Bilag

Bilag 1

Teknologiblad	Version: 3. udgave
Dyretype: Slagtesvin	Dato: 15.03.2004
Teknologitype: Staldindretning - Delvist fast gulv	Revideret: 29.03.2011
Kode: TB	Side: 1 af 10

Delvist fast gulv

Resumé

Ammoniakfordampning	Emission af ammoniak er lavere i stalde med delvist fast gulv end ved drænet gulv i lejeareal. Emissionen fra stald og lager er reduceret fra 0,47 kg NH ₃ -N ved drænet gulv (referencestald) til 0,39 ved 25-49 % fast gulv og 0,31 kg NH ₃ -N ved 50-75 % fast gulv.
Lugt fra stald	Emissionen af lugt er lavere i stalde med delvist fast gulv med 300 O ₂ /s pr. 1000 kg dyr end i stalde med fuldspaltegulv eller drænet gulv i lejeareal, hvor emissionen er 450 O ₂ /s pr. 1.000 kg dyr.
Støv	Uafklaret.
Drivhusgasser	Ubetydelig effekt.
Energi	Ubetydelig effekt.
Arbejds miljø	Luftkvaliteten er forbedret, såfremt stalden kan holdes fri for svineri. I tilfælde af svineri på det faste gulv er arbejdsmiljøet forringet ved den daglige pasning samt i særdeleshed ved vejning og udlevering af grise.
Smittorisiko	I tilfælde af svineri er hygiejnen og dermed risikoen for gødningsbæren smitte forøget.
Dyrevelfærd	Staldtypen giver mulighed for at anvende rode- og beskæftigelsesmaterialer som for eksempel halm, der ikke er muligt at anvende i stalde med fulddrænede gulve. Imidlertid er det af afgørende betydning, at det faste gulv kan fungere uden svineri. Grise skal ifølge dyreværnsloven sikres et rent leje.
Affald og spildevand	Ubetydelig effekt.
Miljøfremmede stoffer	Ubetydelig effekt.
Virkning på lager og mark	Delvist fast gulv medfører, at mængden af kvælstof i gyllen øges og dermed potentialet for ammoniakfordampning under lagring og udbringning. Det er vigtig med lavt tab i disse led - ellers tabes effekten af fast gulv.
Driftssikkerhed	Det faste gulv skal friholdes for svineri for at opnå lav ammoniak- og lugtemission. En undersøgelse har imidlertid vist, at der i halvdelen af de undersøgte besætninger var udtalte problemer med svineri specielt i sommerperioden. Svineri kan dog mindskes ved at optimere klimastyringen samt bruge overbrusning og supplerende luftindtag til køling af grisene.
Merinvestering	Der er ingen væsentlige meromkostninger forbundet ved faste gulv i lejearealet sammenlignet med referencesystemet med drænet gulv. For at sikre bedre køling og mindske risikoen for svineri i sommerperioden er der foretaget en supplerende beregning, hvor ventilationssystemet i

Delvist fast gulv

	stalde med fast gulv udstyres med supplerende luftindtag. Det er forbundet med en merinvestering.
Driftsomkostninger	Ved valg af systemer med fast gulv i lejearealet kan der i perioder være behov for daglig manuel rengøring af lejearealet I stalde med 25-49 % fast gulv er der regnet med et ekstra arbejdsforbrug på ½ time pr. 1.000 stipladser i 3 måneder, og i stalde med 50-75 % fast gulv er der regnet med 1 time pr. 1.000 stipladser i 3 måneder.

Dette Teknologiblad er udarbejdet for Miljøstyrelsen af: Videncenter for Svineproduktion, Landbrug og Foderret (teknisk del), NGRAS Konsulentene (økonomisk del) og Miljøstyrelsen (forlæg til vilkår)

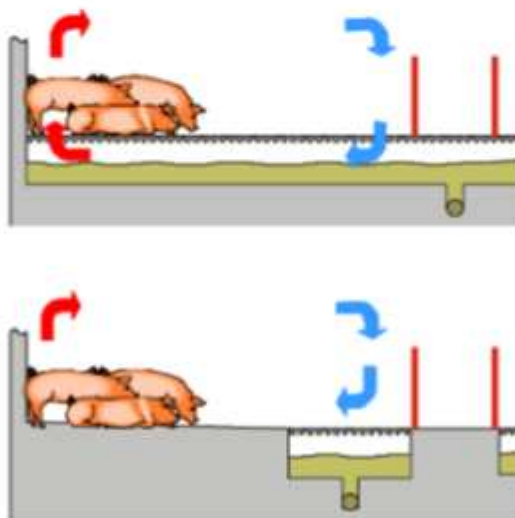
Beskrivelse

Ifølge § 3 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, øvls- og slagtesvin med senere ændringer skal mindst 1/3 af det gældende minimumsareal i stier til slagtesvin være drænet gulv, fast gulv eller en kombination heraf, hvilket er gældende for nye stalde fra 1.7.2000 og for alle stalde fra 1.7.2015. Et drænet gulv defineres, som fast gulv med maksimalt 10 % åbning.

Slagtesvinestalde med delvist fast gulv kan som illustreret i figur 1 reducere lugt- og ammoniakemissionen som følge af:

- Reduceret gylleoverflade
- Lavere staldtemperatur og dermed også lavere gylletemperatur
- Ingen gyllekumme under grisenes lejeareal, hvorved grisenes varmeproduktion ikke medvirker til dels at skabe høje lufthastigheder i gyllekummen, dels give en ekstra opvarmning af gyllen.

Ud over de nævnte forhold påvirker andelen af fast gulv gyllekummens størrelse og dermed indirekte også, hvor hyppigt gyllen sluses ud. Nye men endnu ikke publicerede resultater viser, at emissionen af svovlbrinte og lugt stiger i takt med gyllens alder. Når gyllen sluses væsentlig hyppigere ud i stalde med delvist fast gulv, er det medvirkende til en reduceret lugtemission.

Figur 1. Skitser og sammenligning af stieldretning og typiske luftstrømme i stalde med henholdsvis drænet gulv og fast gulv i lejearealet.

Delvist fast gulv

Miljøpåvirkning

Ammoniak

Tabel 1 viser ammoniaktab fra de hyppigst forekommende staldtyper ved slagtesvin ifølge normtal for husdyrgødning (Poulsen et al, 2009).

Tabel 1. Stald- og lagertab af ammoniak fra slagtesvin 32-107 kg ifølge normtal 2008-09.		
	Tab i % af $\text{NH}_4\text{-N}$	Tab i kg $\text{NH}_4\text{-N}$ pr. gris
50-75 % fast gulv	13	0,31
25-49 % fast gulv	17	0,39
Drænet gulv	21	0,47

Normtal for de enkelte staldtyper er fremkommet ved en vurdering af danske og udenlandske publikationer af ammoniakfordampning. Fagligt burde sammenhængen mellem andel fast gulv og ammoniakemission angives ved en kurve, men for at gøre det operationelt i forbindelse med landmænds gødningsplanlægning er det valgt at inddele andel fast gulv i to kategorier - 25-49 % fast gulv og 50-75 % fast gulv.

I Danmark er der i sommerperioden 2009 i Videncenter for Svineproduktions klimakamre gennemført en afprøvning, hvor blandt andet stier med 58 % fast gulv i stien er sammenlignet med drænet gulv i lejeareal. Resultaterne viste at ammoniakemissionen var henholdsvis 35 og 40 % lavere ved delvist fast gulv end ved drænet gulv. I afprøvningsperioden blev det faste gulv manuelt rengjort dagligt i tilfælde af svineri.

Lugt

I Danmark er der i 2005 foretaget en systematisk vurdering af lugtemissionen fra de mest almindelige typer af svinestalde for at fastlægge nye standardtal for lugtemission til beregning af afstandskrav til naboer, se tabel 2.

I undersøgelsen indgik tre staldtyper med henholdsvis fuldspaltegulv, drænet gulv og delvist fast gulv i lejeareal. Der blev fundet en statistisk sikker forskel, således at stalde med delvist fast gulv har lavere lugtemission end stalde med gyllekumme under hele stien. Der blev i denne undersøgelse ikke skelnet mellem andelen af fast gulv.

Tabel 2. Lugtemission fra forskellige slagtesvinestalde (Riis, 2006)	
	OU_1/s pr. 1000 kg dyr
Delvist fast gulv	300
Drænet gulv	450
Fuldspaltegulv	450

Drivhusgasser

Delvist fast gulv i lejeareal har ingen nævneværdig effekt på drivhusgasser i forhold stalde indrettet med drænet gulv i lejeareal.

Svineri på det faste gulv

For at opnå den ønskede ammoniak- og lugtreduktion er det en forudsætning, at stierne kan holdes fri for svineri, som illustreret i figur 2.

Delvist fast gulv

Ligeledes skal grise ifølge dyreværnsloven sikres et tørt leje. § 12 stk. 2, i bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer hedder det: "Svin skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrne at ligge ned samtidig." Det er derfor afgørende, at staldsystem og pasning kan leve op til et krav om et rent lejeareal.

Problemstillingen ved svineri er, at slagtesvin har behov for at komme af med meget varme som følge af en foderoptagelse på mere end 3 gange vedligeholdelsesbehovet. Da slagtesvin ikke kan svede, er den naturlige adfærd at søle sig for at komme af med varmen.

Søleadfærd vil indtræde allerede ved en staldtemperatur omkring 20 °C for slagtesvin over 60-70 kg (Huynh et al., 2005). En staldtemperatur på 20 °C vil under danske forhold overskrides godt 15 % af årets timer ved normal dimensionering af ventilationsanlæg. Til sammenligning vil smågrise på 30 kg først begynde at udvise søleadfærd ved en staldtemperatur på 24-26 °C. Den temperatur overskrides kun godt 2 % af året, og derfor vil man normalt kunne holde fast gulv fri for svineri ved smågrise.

Anvendelse af fast gulv i slagtesvinenes lejeareal er på globalt plan derfor meget afhængig af udeklima forhold. Dette er en medvirkende årsag til, at delvist fast gulv ikke er udpeget som referencesystem i det fælles europæiske "Reference document on best available techniques on rearing of poultry and pigs". Her er fuldspaltegulv referencesystem (IPPC, 2003).

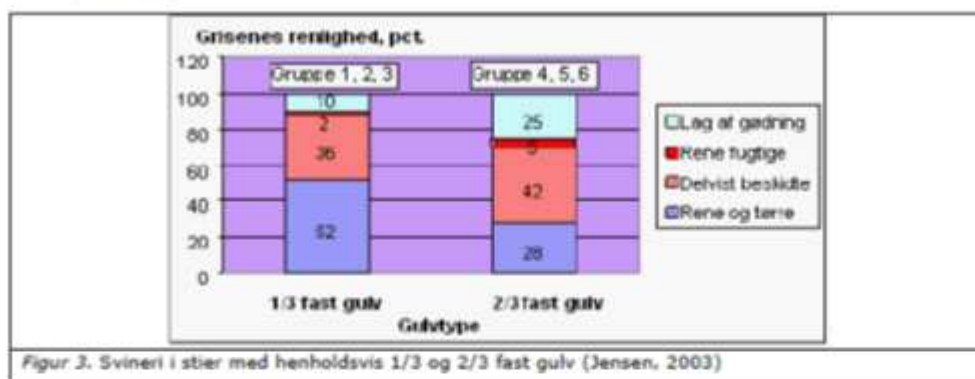
I regi af Den rullende Afprøvning under Videncenter for Svineproduktion er gennemført en række afprøvninger i slagtesvinestalde med registrering af svineri i stien. Følles for disse afprøvninger er, at der har været en stor besætningsvariation i graden af svineri på det faste gulv.

Delvist fast gulv

I en afprøvning er forskellig andel fast gulv sammenlignet i to besætninger, se figur 3. Undersøgelsen viste, at der var statistisk signifikant mindre svineri i stier med kun en tredjedel fast gulv end stier med to tredjedel fast gulv.

Forskellige teknikker kan bruges til køle grisene og dermed mindske svineri.

En afprøvning gennemført med overbrusningsanlæg viste, at overbrusningsanlæg kan køle grisene og mindske graden af svineri (Petersen et al., 1997). I dag er overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning et lovkrav i alle nye slagtesvinestalde (Lov nr. 104 af 14. februar 2000 § 4).

Derudover kan slagtesvin yderligere køles i den varme periode ved at øge ventilationskapaciteten, øge lufthastigheden nede i stien, anvende gulvudsugning eller køle det faste gulv ved hjælp af nedstøbte køleslanger. En række af disse forhold er afprøvet af Videncenter for Svineproduktion i forbindelse med projekt "Fast gulv uden svineri", der blev afsluttet i 2010.

Denne tværgående undersøgelse viste, at der i halvdelen af besætningerne var problemer med svineri. En anden vigtig konklusion blev, at svineri kan mindskes ved at optimere klimastyringen, bruge overbrusning og supplerende luftindtag til køling af grisene.

Status er dog fortsat trods afprøvning af mange teknologier, at der endnu ikke kan gives sikre anvisninger på, hvordan man i alle besætninger sikrer rene faste gulve året rundt. En succesfuld sikring af rene faste gulve er således i høj grad et spørgsmål om management.

Erfaringer i forbindelse med andre afprøvninger af fx kønsvin opstaldning af slagtesvin tyder endvidere på, at stier med sogrise er mere rene end stier med galtgrise.

Energiforbrug

Energiforbrug til ventilation vil være lidt større i stalde med delvist fast gulv end stalde med drænet gulv i lejeareal. Årsagen er, at der ventileres mere som følge af en lavere staldtemperatur. Beregninger viser, at det dog er under 1 kWh pr. produceret gris. Det skal sammenholdes med et typisk elforbrug til ventilation på 5-7 kWh pr. produceret slagtesvin.

Energiforbrug til varme, såfremt der installeres varme, vil på den anden side være lavere i stalde med delvist fast gulv.

Sammenvejet har gulvtypen kun en marginal indflydelse på energiforbruget, og der kan ses bort fra det.

Udenlandske erfaringer

Ammoniakemission

Hollandske undersøgelser har vist, at ammoniakemissionen er mindre på grund af en mindre gylleoverflade, se figur 4. Imidlertid er det også vist, at ammoniakemissionen fra gulvet øges, når der forekommer

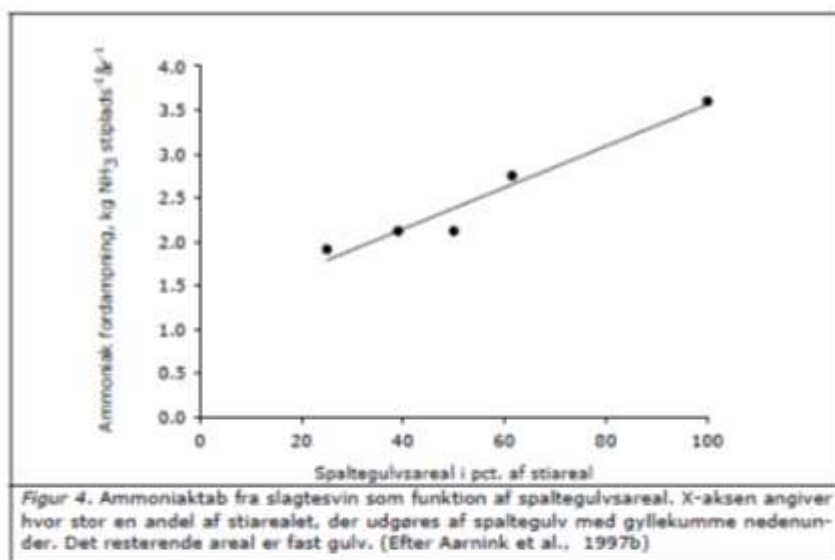

Dokumentation

svineri på gulvet (Aarnink et al., 1996). Problemet med svineri optræder specielt i de varme perioder, hvorved problematikken med svineri på det faste gulv forstærkes (Aarnink et al., 1997).

Strifunktion, soleadfærd og staldklima

I Holland er der i klimakammer gennemført en række grundlæggende undersøgelser vedrørende sammenhæng mellem staldklima og grisenes soleadfærd.

Der er fundet en sammenhæng mellem soleadfærden og en forøgelse af temperaturen (Huynh et al., 2005; Aarnink et al., 2006).

Huynh et al. (2005) fandt en forøgelse af soleadfærden, når temperaturen var over 19 °C. Grisenes gennemsnitsvægt var 62 kg. Når grisene har det varmt, søger de hen til kølige steder. I stien søger de hen på spaltearealet, som er køligere end det faste gulv (Huynh et al., 2004). De ligger på siden, så størstedelen af kropsarealet er i kontakt med gulvoverfladen. Der var ca. 20-25 % af grisene, som lå på spaltegulvet ved 32 °C.

Huynh et al. (2005) klarlagde, at fugtigheden havde en betydning for liggetiden, da grisene lå ned i en større del af døgnet, når fugtigheden steg fra 50 % til 80 %. Et andet forsøg viser, at soleadfærden var større ved en relativ fugtighed på 80 % sammenlignet med 50 % og 65 % (Huynh et al., 2007). Desuden viste forsøget, at soleadfærden steg markant ved temperaturer over 28 °C.

Svineri på det faste gulv steg signifikant med størrelsen af grisene, hvor det specielt var sidst i vækstperioden, at der er de største problemer med svineri (Aarnink et al., 1997).

Fordele og ulemper

Stier med fast gulv i lejearealet kan reducere ammoniak- og lugtemission, såfremt de kan holdes fri for svineri. Det er en enkel teknik, der ikke kræver ekstra energi eller vedligeholdelse.

Største ulempe er imidlertid risikoen for svineri på det faste gulv, og de gener vedrørende hygiejne, daglig pasning samt ekstra arbejdsforbrug det medfører. Specielt arbejdsmiljøet i forbindelse med den daglige pasning og i særdeleshed håndtering af tilsolede slagtesvin i forbindelse med vejning og udlevering har fået mange slagtesvineproducenter til at fravælge slagtesvinestier med fast gulv i lejearealet.

Delvist fast gulv

Helhedsvurdering af teknikken

Slagtesvinestier med fast gulv i lejeareal er en enkel teknik, der kan reducere ammoniak- og lugtreduktion. Men største ulempe er imidlertid risikoen for svineri på det faste gulv. Undersøgelser har vist, at der er en stor besætningsvariation i graden af svineri på det faste gulv. Til trods for dokumenterede kølings-teknikker, der kan mindske graden af svineri, kan der endnu ikke gives sikre anvisninger på, hvordan alle svineproducenter kan få fast gulv til at fungere uden svineri.

Et staldsystem med drånet gulv i lejearealet er driftsikkert system i sommerperioden, mens stalde med fast gulv i lejeareal ikke er driftsikkert for alle svineproducenter. Optimeret brug af klimastyring, over-brusning og supplerende luftindtag kan medvirke til, at svineri kan mindskes, men ikke helt undgås.

Generelt er fast gulv i lejeareal en teknologi, som kun bør vælges af slagtesvineproducenter, der erfaringsmæssigt kan få fast gulv i lejeareal til at fungere uden svineri.

Forventningen er, at ny forskning og udvikling frembringer nye metoder således, at graden af sikkerhed for rene faste gulve stiger. På den anden side vil klimaforandringerne og varmere klima i Danmark samt de senere års stigende slagtevægt gøre det sværere at undgå svineri på det faste gulv.

Driftsøkonomi

Omkostningerne baserer sig på producentoplysninger og skøn. Ved beregninger af de enkelte teknologier er meromkostninger til anlæg og drift generelt beregnet ved nyanlæg. Omkostningerne ved teknologien kan sammenholdes med omkostningerne ved at producere et slagtesvin. Produktionsomkostningen er baseret på Fødevareøkonomisk Instituts driftsgrenstatistik og er opgjort til 419 kr. for et produceret slagtesvin¹. Forudsætningerne for beregningerne kan ses i det økonomiske baggrundnotat.

Der er ikke nogen væsentlig meromkostning forbundet med delvist faste gulve sammenlignet med drå-nede gulve, til gengæld giver faste gulve risiko for svineri, som både kan reducere den forventede ammoniakemission samt medføre et dårligt arbejdsmiljø med hensyn til håndtering.

Det er ikke muligt at give sikre anvisninger på, hvordan svineri kan undgås. For at illustrere hvad en mulig metode vil medføre af ekstra omkostninger er der i dette Teknologiblads dels foretaget en "basis"-beregning² uden tiltag til at begrænse svineri samt en beregning, hvor meromkostningerne ved at begrænse svineri vurderes ved anvendelse af supplerende luftindtag og ekstra arbejdskraft i sommermånederne.

I stalde med 25-49 % fast gulv er der regnet et ekstra arbejdsforbrug på 1/3 time pr. 1000 stipladser i 3 måneder, og i stalde med 50-75 % fast gulv er der regnet med 1 time pr. 1000 stipladser i 3 måneder. Ligeledes er der i begge staldtyper kalkuleret med, at der installeres supplerende luftindtag, så lufthastigheden i grisenes opholdszone kan øges og svineri mindskes i varme perioder. Det er dog ikke givet, at denne metode vil forhindre svineri.

Tabel 1: Skøn over økonomiske konsekvenser af delvist fast gulv i slagtesvinestalde sammenlignet med referencesystemet uden ekstraomkostninger til at forhindre svineri.

Gulvtyper, svin	Merinvestering pr. stiplads kr.	Samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin inkl. værdi af sparet handels-gødning		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdi af sparet handelsgødning kr.
		kr.	1 % ³	
25-49 % fast gulv	6,7	-0,2	-0,1%	-2,7
50-75 % fast gulv	13,3	-0,4	-0,1%	-2,5

³ 1 % af den samlede omkostning til produktion af slagtesvin.

¹ Der er tale om 2004-tal. Produktionsomkostningen tager ikke hensyn til indkøb af gris.

² Svarende til de forudsætninger der ligger til grund for beregningerne foretaget i forbindelse med gyllekøling, forsuring og luftvasker med syre.

Delvis for på

Tabel 2: Skøn over meromkostningerne til at forhindre svine!

Gulvtyper, svin	Merinvestering pr. stiplads	Samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin		Samlet meromkostning pr. kg reduceret N
	kr.	kr.		kr.
25-49 % fast gulv	91,7	3,5	0,7%	39,9
50-75 % fast gulv	91,7	4,8	0,9%	29,9

Miljøøkonomi

Der er ingen væsentlige sideeffekter ved faste gulve udover reduceret lugt. Det har imidlertid ikke været muligt at prissætte denne effekt særligt fordi den vil være meget afhængig af den konkrete lokalitet. Der gennemføres derfor ikke miljøøkonomiske beregninger.

Dokument nr.

Vejledende indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår

I det følgende er der formuleret forslag til indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår, som kan være relevante, såfremt den ovenfor beskrevne teknologi anvendes i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug. Formålet hermed er at henlede opmærksomheden på, hvordan den beskrevne miljøeffekt opnås i praksis ved fastsættelse af vilkår.

I relation til fastsættelse af vilkår skal det understreges, at vilkår kun skal meddeles efter en konkret vurdering og skal være præcise og forudsigelige i deres indhold, så en manglende efterlevelse af vilkårene let kan påvises og håndhæves af tilsynsmyndigheden.

De vejledende vilkår er udarbejdet af Miljøstyrelsen i samarbejde med en kommunal sparringsgruppe sammensat af et repræsentativt udsnit af landets kommuner – i såvel geografisk som størrelsesmæssig henseende – samt med de forfattere, som har udarbejdet den tekniske del af Teknologibladene.

Indretning og drift

1. I staldafsnit _____ skal stierne indrettes med _____ procent fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være spaltegulv.

Vejledning til den kommunale sagsbehandler

Indretningen af stierne vil kunne kontrolleres i forbindelse med et tilsynsbesøg på husdyrbruget.

I indretningsvilkåret skal den angivne procentdel for fast gulv indsættes afhængig af, hvor stor en andel af fast gulv ansøger ønsker.

For at opnå den beskrevne miljøeffekt er det en forudsætning, at stierne holdes rene. Forskellige teknikker kan bruges til køle grisene og dermed mindske risikoen for svineri i stierne. Det bemærkes, at der allerede er krav om, at der er installeret et overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning, der kan bruges til at regulere dyrenes kropstemperatur, jf. § 4, stk. 1 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågris, avis- og slætesvin.

Yderligere foranstaltninger til at køling af grisene kunne være følgende:

- Forøget ventilationskapacitet
- Forøget lufthastighed i stierne
- Gulvudsugning

Kommunen må i dialog med ansøger vurdere, at der er behov for yderligere foranstaltninger end dem, som følger af ovennævnte lovbestemmelse, såfremt ansøger anvender delvist fastgulv som et virkemiddel til at overholde den af kommunen fastsatte BAT-emissionsgrænseværdi. I bekræftende fald skal der fastsættes indretnings- og driftsvilkår til det tiltag, som vurderes at være relevant i den pågældende situation.

Hvis ansøger mener, at han vil have vanskeligt ved at undgå svineri ved etablering af delvist fast gulv i stierne, bør kommunen overveje, om valget af delvist fast gulv kan godkendes som virkemiddel til opfyldelse af BAT-emissionsgrænseværdien for ammoniak. I sådanne tilfælde bør der vejledes om mulighederne for anvendelse af andre virkemidler.

Da indretningen af stierne som nævnt kan kontrolleres umiddelbart i forbindelse med tilsynsbesøg, er det generelt set ikke nødvendigt med egenkontrolvilkår i relation til anvendelse af delvist fast gulv.

Delvist fast gulv

Litteratur

Aarnink, A. J. A., A. J. Van den Berg, A. Keen, P. Hoeksma & M. W. A. Verstegen (1996): Effect of slatted floor area on ammonia emission and on the excretory and lying behaviour of growing pigs. *Journal of Agriculture Engineering Research*. Vol. 64, pp. 299-310.

Aarnink, A. J. A., D. Swierstra, A. J. Van den Berg & L. Speelman, 1997: Effect of slatted floor and degree of fouling of solid floor on ammonia emission rates from fattening piggeries. *Journal of Agriculture Engineering Research*. Vol. 66, pp. 93-102.

Aarnink, A.J.A., Wagemans, M.J.M. og van den Berg, A.J., 1997b. Housing for growing pigs meeting the needs for animal, stockman and environment. ASAE International Livestock Environment Symposium V, Minneapolis, Bloomington, Minnesota, 29-31 May. Pp 86-92.

Aarnink, A. J. A., J. W. Schrama, M. J. Heetkamp, J. Stefanowska & T. T. T. Huynh, 2006: Temperature and body weight affect fouling of pig pens. *Journal of Animal Science*. Vol. 84, pp. 2224-2231.

Damsted, E. & Pedersen, J. H., 2011: Afprøvning af supplerende luftindtag og øget lufthastighed i slagtesvinestalde med delvist fast gulv. Meddelelse nr. 898. Videncenter for Svineproduktion

Huynh T. T. T., A. J. A. Aarnink, W. J. J. Gerrits, M. J. H. Heetkamp, T. T. Canh, H. A. M. Spoolder, B. Kemp & M. W. A. Verstegen, 2005: Thermal behaviour of growing pigs in response to high temperature and humidity. *Applied Animal Behaviour Science*. Vol. 91, pp. 1-16.

Huynh T. T. T., A. J. A. Aarnink, M. J. W. Heetkamp, M. W. A. Verstegen & B. Kemp, 2007: Evaporative heat loss from group-housed growing pigs at high ambient temperatures. *Journal of Thermal Biology*. Vol. 32, pp. 293-299.

Infosvin: www.vsp.lf.dk

IPPC 2003: Reference Document on best Available techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs.

Jensen, T., 2003: Flokstørrelser og gulvudformning i slagtesvinestier med delvist fast gulv. Meddelelse nr. 603. Landsudvalget for Svin.

Pedersen, P. 2010: Fast gulv er ikke driftsikkert for alle svineproducenter. Notat nr. 1016. Videncenter for Svineproduktion.

Pedersen, P. & Jensen, T. L., 2010: Forskellige gulvttyper med og uden gulvudsugning i en sommerperiode. Meddelelse nr. 883. Videncenter for Svineproduktion.

Petersen L.B., Jensen, K.H. & Andersen, H.M.L. 1997: Køling af slagtesvin ved brug af overbrusningsanlæg. Meddelelse nr. 355. Videncenter for Svineproduktion.

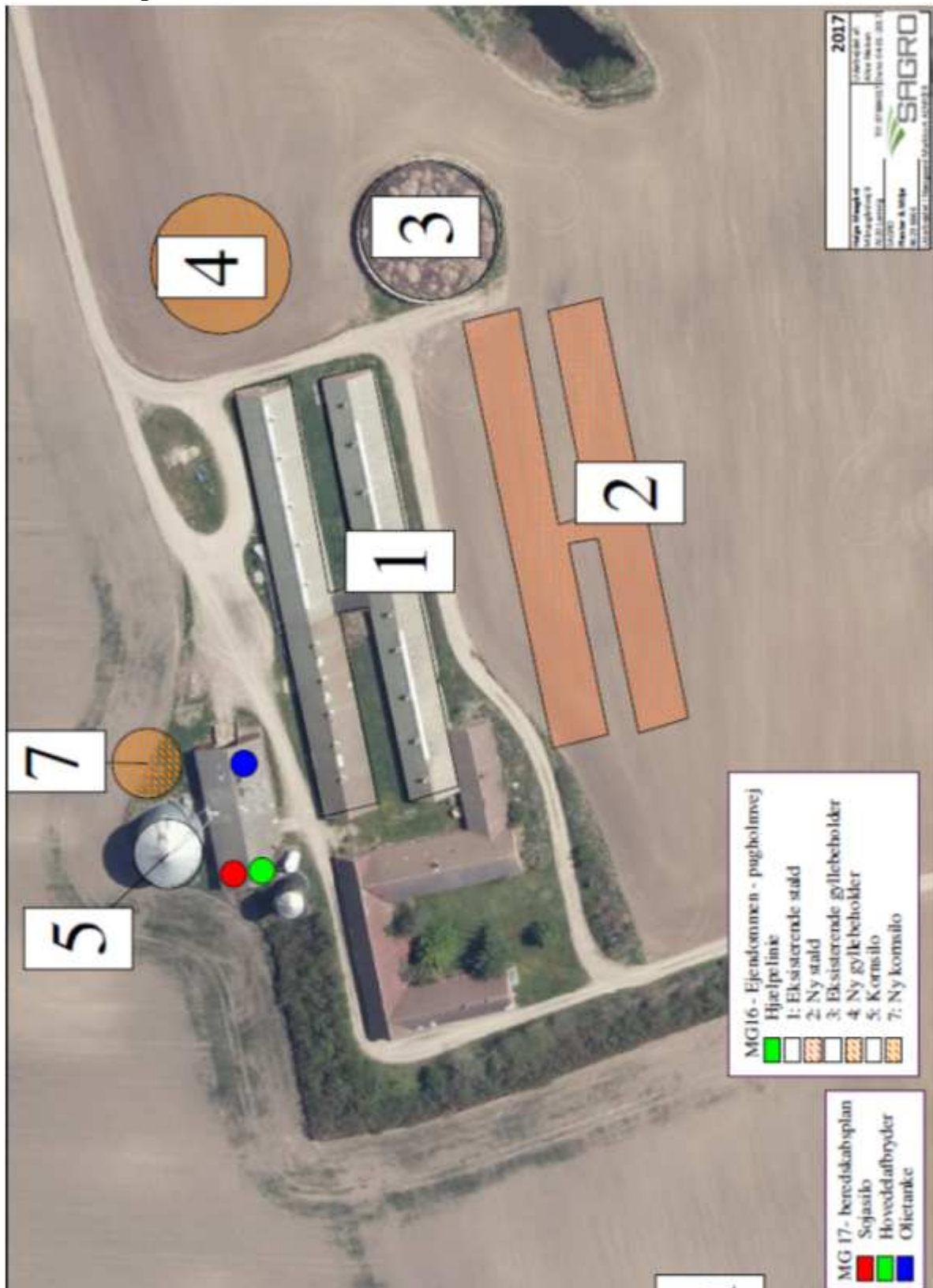
Poulsen, H.D. et al. 2008: Normtal for husdyrgødning 2008-09.

Riis, A.L., 2006: Standard tal for luotemission fra danske svinestalde om sommeren. Meddelelse nr. 742. Videncenter for Svineproduktion.

Riis, A.L. & Jensen, T.L., 2011: Optimeret klimastyring og anvendelse af loftventiler i en diffust ventileret slagtesvinestald med delvist fast gulv. Erfaring nr. 1101. Videncenter for Svineproduktion.

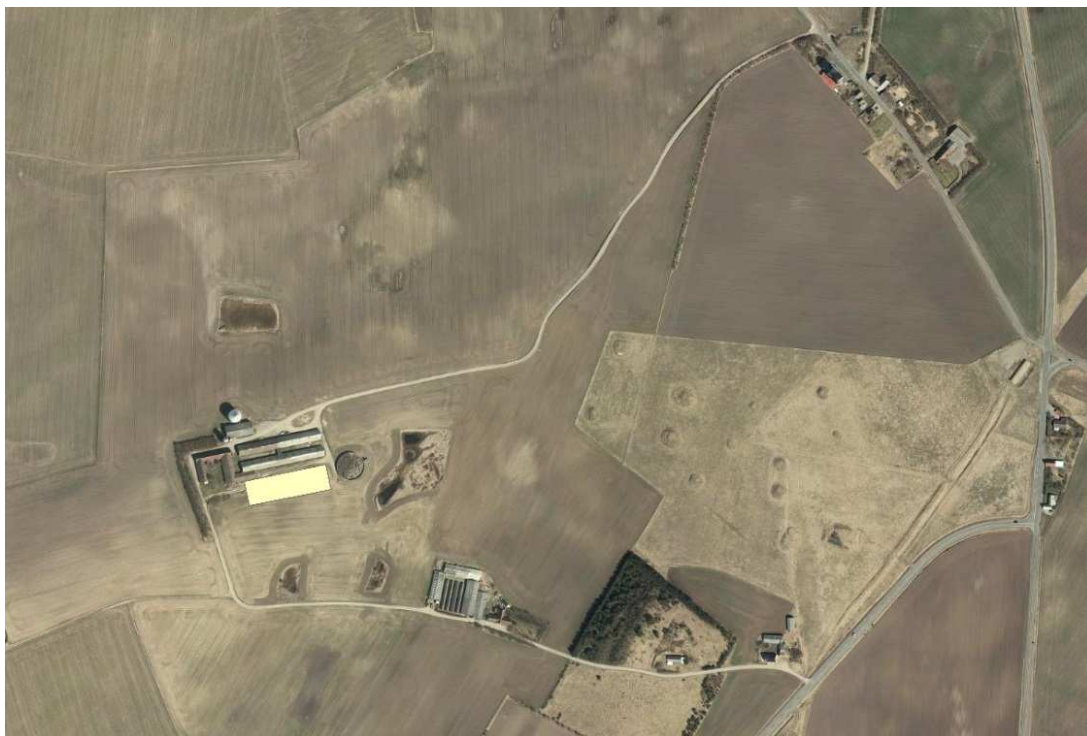
Bilag 2

Bilag 3

Landskabsvurdering

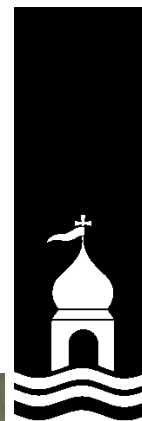
På nedenstående kort vises det søgte byggefelt.

Natur og Miljø har besøgt området omkring ejendommen og vurderer, at det er uden landskabelig betydning, at der opføres enten to slagtesvinestalde på hver cirka 1.200 m² eller en samlet stald med et tilsvarende grundareal på samme byggefelt. Det antages, at bygningshøjden ikke overstiger 8,5 meter.

På nedenstående foto ligger anlægget i baggrunden med gravhøjene ved Rammedige i forgrunden. synsretningen er fra ØNØ mod VSV, afstanden til anlægget er cirka 800 meter. Pilen markerer visualisering af den søgte overdækkede gyllebeholder.

De søgte staldbygninger, hvad enten det er to stalde på hver 1.200 m² eller en samlet stald på 2.400 m² er ikke synlige bag gyllebeholderens teltoverdækning og de foranliggende gravhøje.

Ved besigtigelsen er det konstateret, at hverken etablering af to parallelle stalde eller en samlet staldbygning på grund af landskabets terræn ikke kan forstyrre indsigten fra vest til Rammedige eller gravhøjene, samt at de to scenarier ikke forstyrrer indsigt til kystlinjer, kirker, særlige geologiske forhold eller andre landmarks i øvrigt.

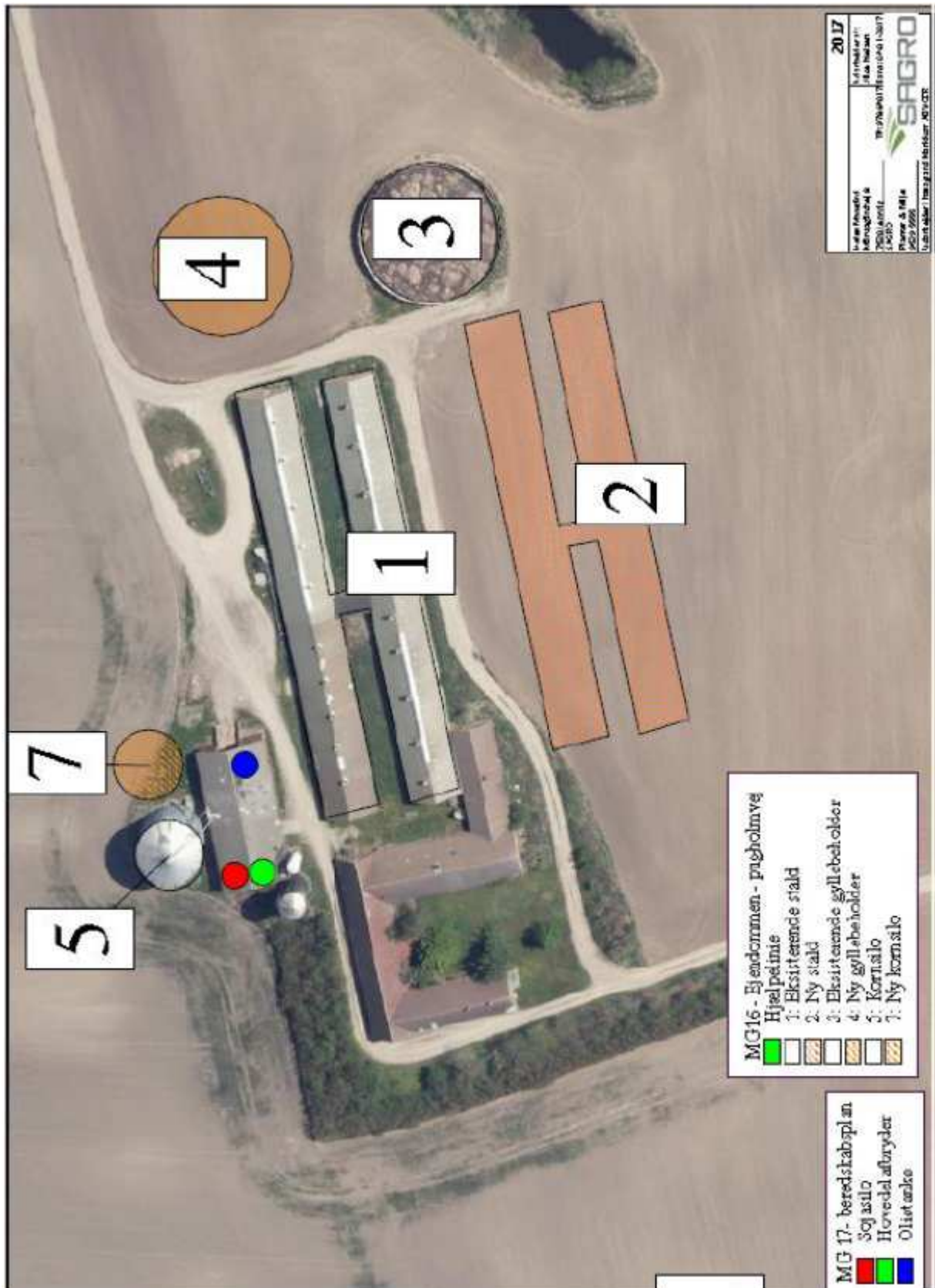
Bilag 4

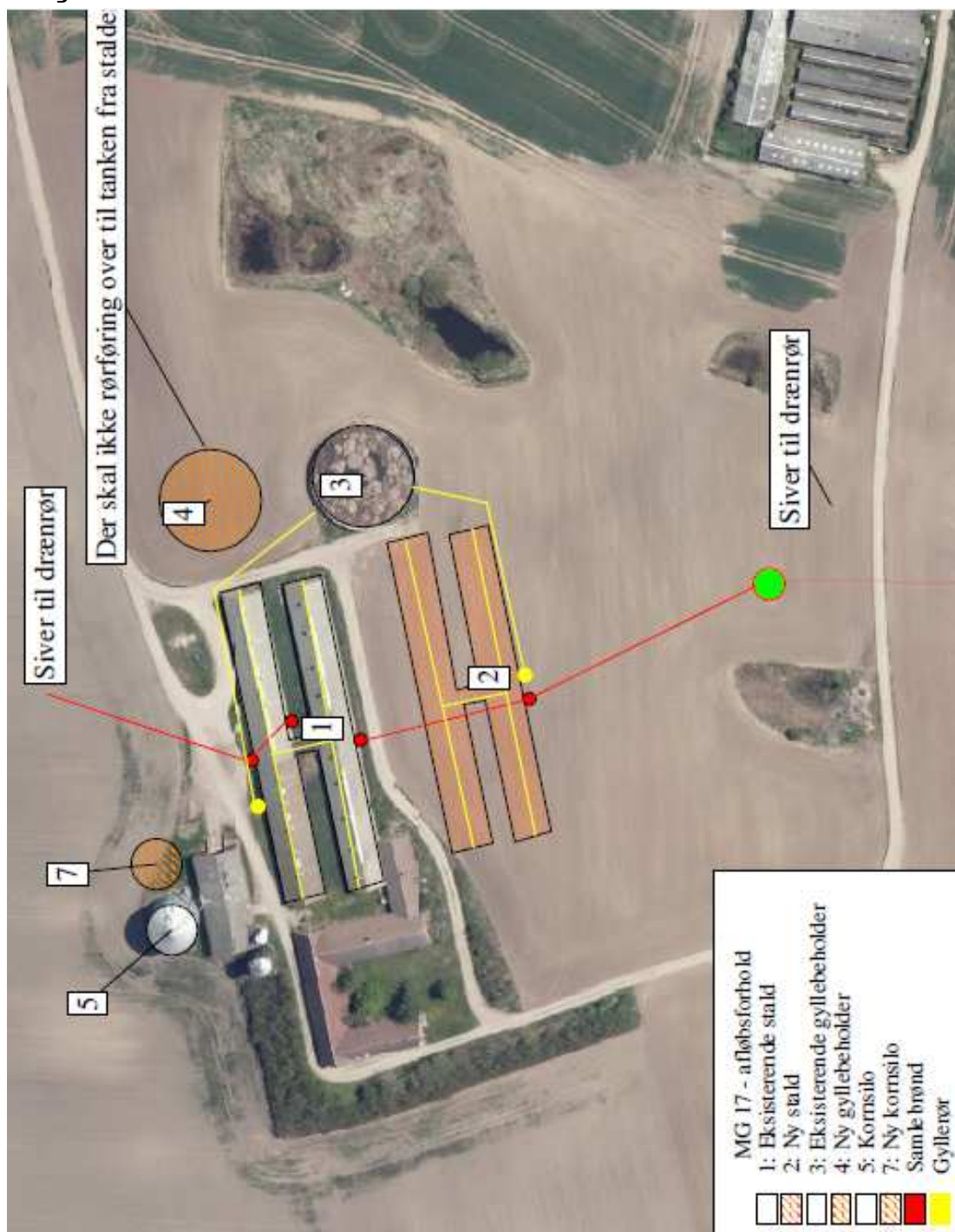
Bilag 5

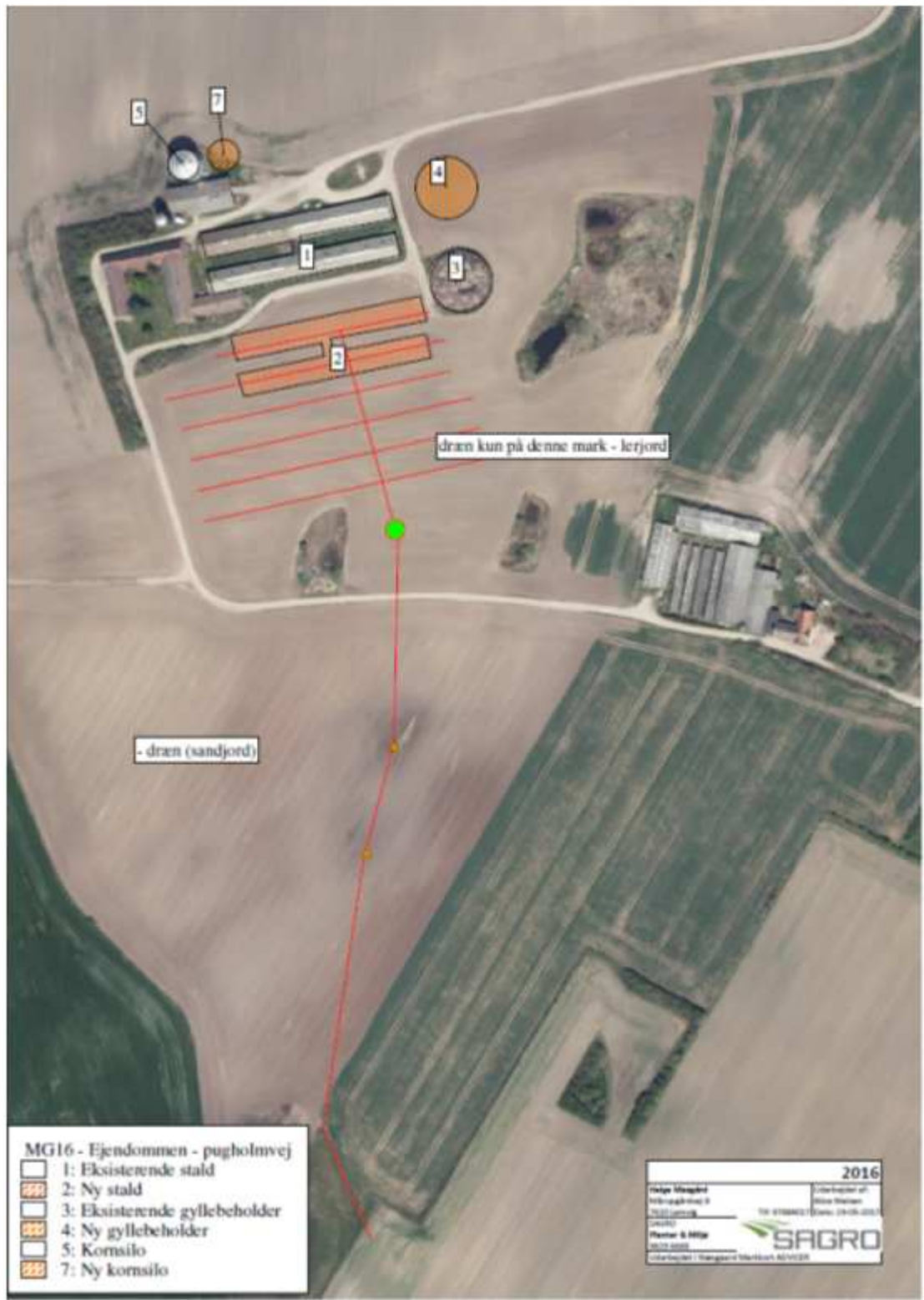
Beredskabsplan: Helge Maagård Adresse: Pugholmvej 23, 7620 Lemvig Tlf: 4034 9186		
Husk ved store uheld – ring altid 112 Kontakt telefoner	Brand – og evakuering	Overløb af gylle
Brandvæsen 112 Miljømyndighed – beredskabschefen 2040 4112 Dyr læge, Danvet 4011 2968 Falck 7010 2030 Lægevagt 7011 3131 Egen Læge, Bøvlingbjerg 9663 7200 Eftersynng 9612 7300 Elektriker, Lomborg EI 9781 0361 Ventilation, SKOV 7217 5555 Maskinstation 9788 5183 DLG 3366 7252	Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp 1) <ul style="list-style-type: none"> • Bevær roen og undgå panik • Skab overblik over situationen • Der udpeges en person, der dirigerer eksternt hjælp (Falck) til ulykkesstedet • Yd førstehjælp, hvis der er tilskadede/knne 2) Tilkalde brandvæsenet – RING 112 – oplys <ul style="list-style-type: none"> • Adresse: Pugholmvej 23, 7620 Lemvig • Navn og tlf. • Hvad der er sket – oplys at det er en gårdbrand • Er der tilskadede/kommende – hvor mange • Er dyrene kommet ud, art og antal 3) Kontakt ejeren af ejendommen på tlf: 4034 9186 4) Iværksæt rednings og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt. 5) Modtag til den tilkaldte hjælp på aftalt sted Placering af brandslukningsudstyr er anghvet på oversigtskortet.	1. Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra • Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb, dræn eller drikkevandsboring 2) Kontakt ejeren af ejendommen på tlf: 4034 9186 3) Kontakt miljømyndighedeme 4) Forsøg opdæmning med jord/halm for at undgå, at gylle løber til dræn, vandløb eller boringer – tilkald evt. maskinstation På ejendommen finder der følgende materiel som kan anvendes for at afhjælpe situationene Egen vogn Tilkalde maskinstation
Kemikalie- og olieplid	Stophaner /hovedafbryder	Transport af bekæmpelsesmidler
Ved større overløb af kemikalier, olie, mælk mv – RING 112 og oplys <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra • Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb, dræn eller drikkevandsboring 5) Kontakt ejeren af ejendommen på tlf: 4034 9186 6) Kontakt miljømyndighedeme 7) Forsøg opdæmning med jord/halm el. lign for at undgå det løber til dræn, vandløb eller boringer – tilkald evt. maskinstation På ejendommen finder der følgende materiel som kan anvendes for at afhjælpe situationen Egen vogn	Afbrydere til pumper, anlæg, strøm, vand mv. fremgår af oversigtskortet Vand: Der er privat vandboring fra Pederstoft 10. Vandet lukkes der. EI: Hovedafbryder er placeret i EI-tavler er placeret ved midtergangen i svinestald – se kort Der anvendes traktorpumpe til gylle pumping	Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker. Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastikpose (eks. en købeboks) er velegnet. Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plastposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden. Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld. Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyttemiddel til rådighed.
Oplag	Strømvigt	Generelt
Olie: maskinhus Foderoplag Kornilo udenfor Sojasil i maskinhus	1. Ved strømvigt på over ca. 2 timer, ring til Vestforsyning og forhør om vansgheden af udfaldet. 2. Kontakttes på tlf. 9714 6800 3. Iværksæt opstart af nødstrømsgenerator hvis muligt. Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper el.	En beredskabsplan forhindrer ikke store uheld, men den kan være udslagsgivende for at begrænse omfanget. En beredskabsplan hjælper hurtigt muligt til, at få genoprettet de væsentligste funktioner efter et uheld. Den skal være let tilgængelig, synlig på ejendommen og kendt af alle medarbejdere. Beredskabsplanen kontrolleres mindst én gang om året.

Bilag 6

Bilag 7

Bilag 8

Vurdering af §3 natur i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug - Pugholmvej 23.

Helge Maagaard har søgt miljøgodkendelse af Ø. Herup, Pugholmvej 23, 7620 Lemvig.

Ejendommens sidste miljøgodkendelse er bortfaldet, da den aldrig blev udnyttet. Projektet er i grove træk det samme som sidst, der søges om at bygge to nye slagtesvinestalde syd for de eksisterende stalde.

Moseområdet inklusiv to vandhuller øst for stalden (913833) er besigtiget i 2012. Det er vurderet til at være stærkt eutrofieret. Der er beregnet totaldeposition på 34,0 kg N/ha/år og merdeposition på 24,2 kg N/ha/år i den nye ansøgning hertil kommer baggrundsbelastningen på cirka 14 kg N/ha/år.

Mosen mod nord, ObjectID 913831 er besigtiget 21. marts 2017 og er ligeledes stærkt påvirket af kvælstof, dels fra deposition, men der er også et betydeligt markbidrag, da der er et betydeligt fald mod mosen fra alle sider og der er tale om dyrket mark, hvorpå der formentlig tilføres svinegylle. Vegetationen består næsten udelukkende af tagrør.

Total- og merdepositionen er hhv. 8,0 og 4,4 kg N/ha/år + baggrundsbelastning.

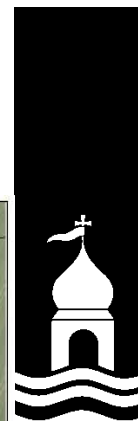
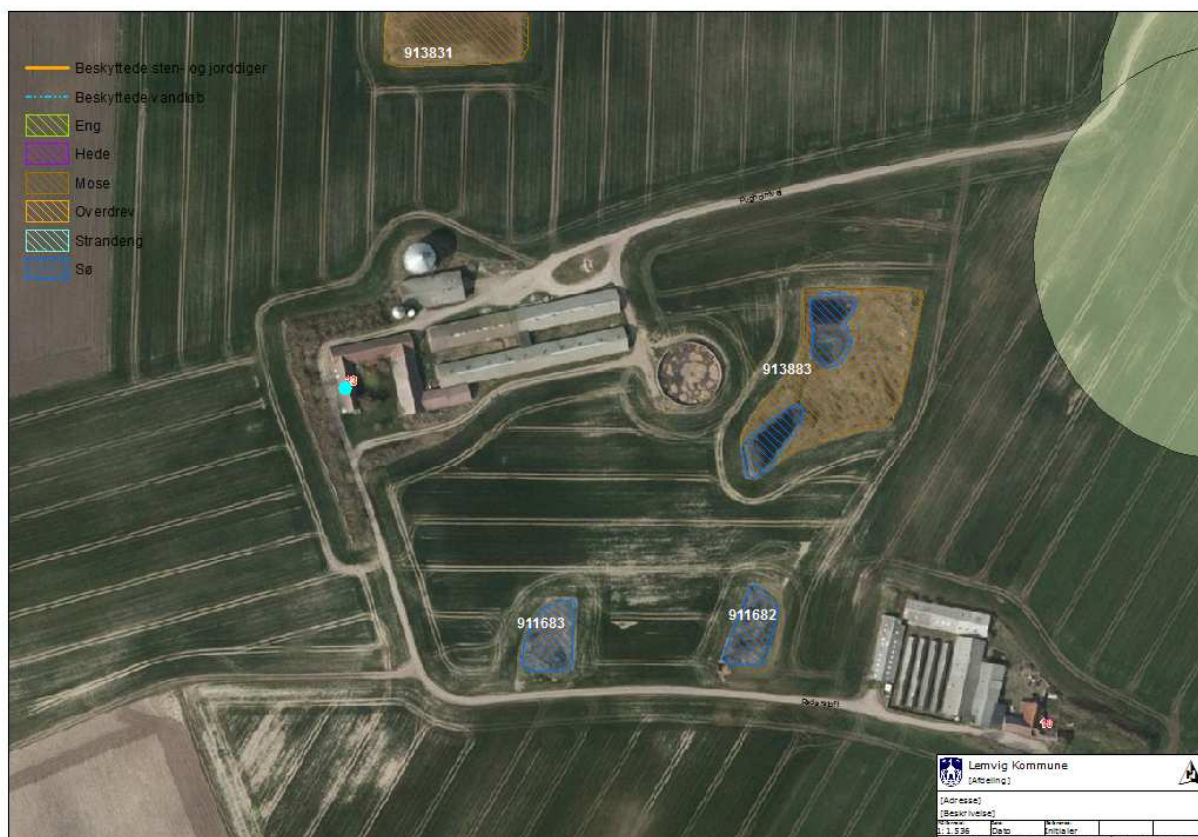
Merdepositionen overstiger ikke 1 kg N/ha/år på andre kategori 3-naturtyper.

Den højeste deposition på de to vandhuller syd for ejendommen er en totaldeposition på 5,2 kg N/ha/år og en merdeposition på 3,7 kg N/ha/år. De har objectID: 911682 og 911683. De er ligeledes besigtiget 21. marts 2017 og vurderes at være i ringe tilstand og har vegetation bestående af tagrør og pilebuske. De anvendes desuden til deponering af overskudsjord iblandet brokker, haveaffald, dæk, plastslanger og lidt asbesttagplader.

Der blev observeret et andepar i det ene vandhul. Der blev ikke registreret andre dyr eller Bilag IV-arter, men alle naturområder udgør til trods for deres ringe naturindhold et helle for rådyr, ræve, harer og mange småfugle i området.

Konklusionen på besigtigelsen er at projektet ikke medfører risiko for tilstandsændringer, men det bør kraftigt indskærpes at oprensning af deponeret affald bør foretages og at det ikke er tilladt at foretage nogen deponeringer i beskyttede naturområder.

Venlig hilsen

Inger Hejlesen
Miljømedarbejder

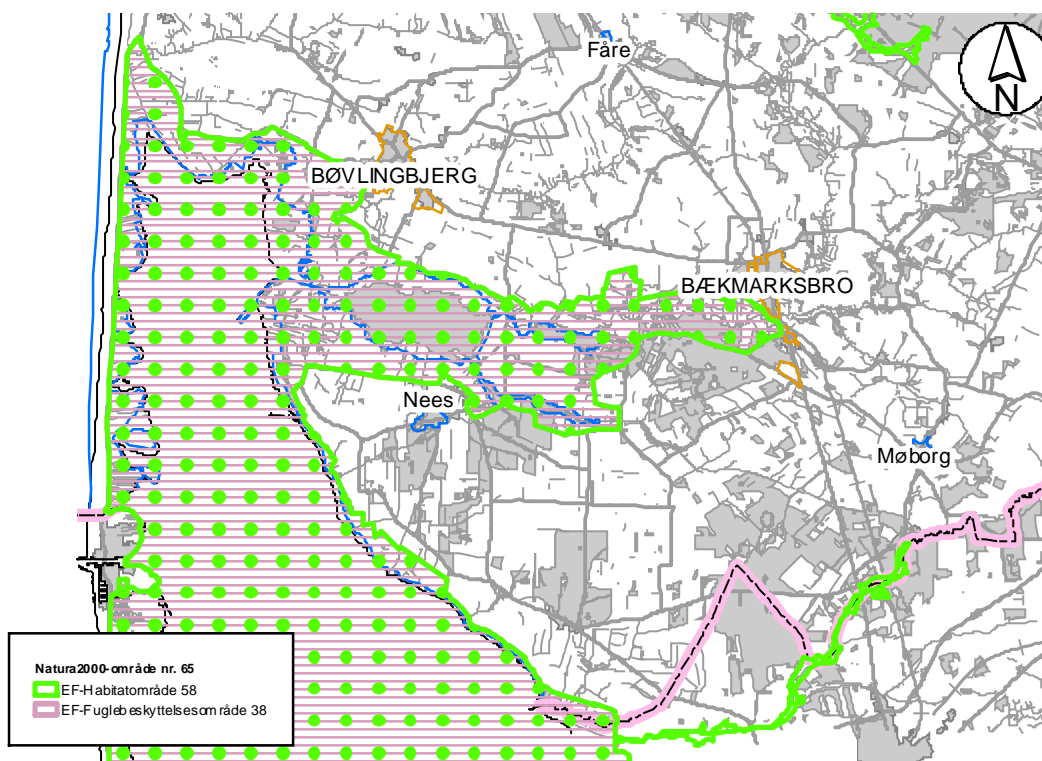

Bilag 9

Beskrivelse af Natura 2000 område nr. 65, Nissum Fjord

Natura 2000 område nr. 65 omfatter 10.967 ha (6430 ha fjord, 4.537 ha land) og udgøres af 1 EF-fuglebeskyttelsesområde (F38) samt 1 EF-habitatområde (H58).

Natura 2000 område nr. 65

Nissum Fjord ligger som en lavvandet brakvandslagune bag den smalle klittange, Bøvling Klit. Fjorden er opdelt i tre bassiner, Ydre Fjorde (Yder Fjord og Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog, der afviger i økologiske kår og biologi. Ved Torsminde har Nissum Fjord forbindelse til Nordsøen via en sluse. Området nord for Torsminde fremtræder i dag som en mosaik af saltpåvirkede eller ferske græsningsarealer, høslætarealer samt ubenyttede områder, der henligger med højt græs, rørskov eller strandrørsump. Langs fjordens nord- og østside findes rørsump og strandrørsump i varierende bredde hvor især tagrør og strandkogleaks indgår. Indfjorden og Felsted Kog er omgivet af udstrakte rørskove. Fjanne Grønne, syd for Torsminde, består af strandeng, strandrørsump og strandoverdrev. Området indeholder også mindre partier med klitnatur øst for Torsmindevejen hvor vejen gennemskærer nogle af de østligste klittunger af Bøvling Klit. Mere klitnatur findes forskellige steder mellem Nørre Fjand og Felsted Odde samt på Fjandø i forbindelse med gamle strandvoldsdannelser. Ved Nørre Fjand ligger også et

mindre hedeareal med både våd og tør hede. Syd for Bøvlingbjerg ligger fire søer, Indfjorden, Tangsø, Byn og Søndersund, omgivet af ferske enge og rørsump. De fire søer huser i danske sammenhænge en meget artsrig undervandsflora.

Området ved Nissum Fjord er udpeget for at beskytte naturværdier hvor de væsentligste er selve lagunen, de omgivende strandenge og områdets forskellige søtyper. Endvidere er formålet at beskytte levesteder for en lang række arter, hvor de truede arter plettet rørvagtel, almindelig ryle, brushane, splitterne, dværgterne og vandranke er de vigtigste.

Hertil rummer området en række forskellige naturtyper med mere begrænset udbredelse, f. eks klitnaturtyper, vandløb, overdrev og skovnatur. Fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for en lang række af yngle- og trækfugle.

Nissum Bredning er sårbart Natura 2000 område.

EF-habitatområde H58

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H58. Det foranstillede tal er artens/typens internationale nummer og de særligt truede naturtyper og arter på europæisk plan (såkaldt prioriterede) er angivet med stjerne (*):

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1831 Vandranke (*Lurionium natans*)

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1330 Strandenge

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

- 2160 Kystklitter med havtorn
- 2190 Fugtige klitlavninger
- 2310 Indlandsklitter med lyng og visse
- 2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
- 3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
- 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7230 Riggær
- 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 38

Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F38 er listet nedenfor:

(artikel 4, stk. 1)

Rørdrum, Ynglefugl
Pibesvane, Trækfugl
Sangsvane, Trækfugl
Bramgås, Trækfugl
Rørhøg, Ynglefugl
Plettet rørvagtøl, Ynglefugl
Klyde, Yngle- og trækfugl
Hvidbrystet præstekrave, Ynglefugl
Pomeransfugl, Trækfugl
Engryle, Ynglefugl
Brushane, Ynglefugl
Lille kobbersneppe, Trækfugl
Splitterne, Ynglefugl
Fjordterne, Ynglefugl
Havterne, Ynglefugl
Dværgterne, Ynglefugl

(artikel 4, stk. 2)

Knopsvane, Trækfugl
Kortnæbbet gås, Trækfugl
Lysbuget knortegås, Trækfugl
Pibeand, Trækfugl
Krikand, Trækfugl
Spidsand, Trækfugl
Toppet skallesluger, Trækfugl
Stor skallesluger, Trækfugl

Trusler for område nr. 65 (habitat og fuglebeskyttelsesområde)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn er påvirket af næringsstoffer fra oplandet og/eller fosfor (også fra oplandet) frigivet fra søbunden. Nissum Fjords tre bassiner er påvirket af store tilledninger af næringsstoffer fra oplandet især Felsted

Kog bassinet, hvor Storåen har sit udløb. På grund af den øgede belastning med næringsstoffer er ålegræssets udbredelse kraftigt reduceret fra starten af 1960'erne til i dag.

- Belastning med organisk stof. Damhus Å er belastet med organisk stof.
- Miljøfarlige/forurenende stoffer. Der er konstateret forekomster af pesticider og andre stoffer som kan være problematiske i forhold til påvirkning af økosystemet i Felsted Kog og i Mellem Fjord.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og deres vegetation men også for de mange trækfugle hvis fourageringsmuligheder forringes.
- U hensigtsmæssig hydrologi. I Nissum Fjord er en slusefjord og slusepraksis har stor indflydelse på saltholdigheden og vandstanden i fjorden. I vinterhalvåret er saltholdigheden typisk meget lav grundet stor vandtilførsel fra Storåen. Saltholdighedsforholdene er afgørende for planternes udbredelse i fjorden, og store udsving kan være kritiske for planterne. Specielt strandengene er afhængige af saltvandspåvirkning, og denne naturtypes udbredelse og tilstand relaterer derfor i nogen grad til slusepraksis. Mange arter, især ynglefugle, stiller krav til vandstandsforhold, og nogle arter stiller krav til forholdsvis lav saltholdighed på ynglepladserne. Derudover er der udtørring som følge af dræning og grøftning, der udgør især en trussel mod forekomsterne af strandenge og ferske enge og påvirker dels naturtypernes tilstand samt deres kvalitet som levested og yngleplads for mange af udpegningsgrundlagets fuglearter.
- Luftbåren deposition af kvælstof overskrider laveste tålegrænse¹ (10 kg N/ha/år) for alle terrestriske naturtyper i området. Højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) er overskredet for mindre arealer med sure overdrev og grå/grøn klit. For Visse-indlandsklit, græs-indlandsklit, tør hede og elle-askeskov og skovbevokset tørvemose er højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) overskredet for hele arealet. Det samme gør sig gældende for de to sø naturtyper: søbred med småarter og kransnålalge-sø (maks. 10 kg N/ha/år).
- U hensigtsmæssig drift. Intensiv skovdrift kan medføre, at områdets meget beskedne arealer med skovnaturtyper forringes eller ødelægges.
- Invasive arter der udkonkurrerer den naturlige vegetation. Især bjerg-fyr er konstateret på flere klitnaturtyper samt på våd og tør hede.

¹ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden".

- Fysisk påvirkning. Som en følge af nuværende og tidligere tiders reguleringer og hårdhændet vandløbsvedligeholdelse betyder, at mange af vandløbene inden for området er præget af generelt dårlige fysiske forhold. Rørdrum og i mindre grad rørhøj og plettet rørvagtel er afhængig af større forekomster af gamle rør i rørsumpen, således at rørhøst eller anden arealmæssig begrænsning af større sammenhængende rørskove kan skade arternes ynglemuligheder.
- Prædation fra især ræv og mink (især på de jordrugende vadefugle og terner). Skarv udgør en trussel for laksebestanden, fordi de jager smolten, når den vandrer fra Storåen til fjorden.

Målsætning

Den store kystlagune Nissum Fjord og de omgivende strandenge karakteriserer i Natura 2000-området. Herudover indgår der flere større søer som vigtige landskabselementer. Nissum Fjords tre bassiner (Yder Fjord, Mellem Fjord og Felsted Kog) og de større søer i området (Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn) og vandløbene sikres god-høj naturtilstand. Dette forudsætter en god vandkvalitet. De marine områder bør have en undervandsvegetation med stor horisontal og dybde udbredelse, således at der er et godt fødegrundlag for området mange fugle. Naturtyperne omkring Nissum Fjord sikres en god til høj naturtilstand. Det gælder især strandenge som arealmæssigt udgør størsteparten af den terrestriske natur. Men også området mindre forekomster af artsrige sure overdrev, tørre og våde heder, klitnaturtyper og rigkær sikres en god til høj naturtilstand. Arealet af våd hede øges, og der bør hvor det er muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne. I området prioriteres levesteder for den nationale ansvarsart vandranke. Ligeledes prioriteres levesteder for de nationale ansvarsarter knopsvane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, pibesvane, sangsvane og spidsand samt levestederne for de nationalt truede fuglearter alm. ryle, brushane, dværgterne, plettet rørvagtel og splitterne.

Områdets laksebestand bør sikres, således at den på sigt ikke er afhængig af udsætninger.

Bilag 10

Beregning af gylleopbevaringskapacitet Adresse

Gylle produceret på ejendommen	10908 m ³
Vand tilledt fra befæstede arealer	0 m ³
Vand tilledt fra vask af maskiner	50 m ³
	m ³
I alt vand og gylle i gyllebeholdere	10958 m ³

Behov for opbevaring ved krav til:

7 mdr opbevaringskapacitet	6392,1667 m ³
9 mdr opbevaringskapacitet	8218,5 m ³

Gyllebeholdere

Adresse	Nudrift		Ansøgt	
	kapacitet	% i tanken	kapacitet	% i tanken
Pugholmvej 23	3200 m ³	49	3200 m ³	30
Pugholmvej 23	0 m ³	0	4000 m ³	38
	m ³	0	m ³	0
Pugholmvej 41 (Lejet)	2200 m ³	34	2200 m ³	21
Søhusvej 49 (Lejet)	1100 m ³	17	1100 m ³	10
	m ³	0	m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
Opbevaringskapacitet i alt	6500 m ³	100	10500 m ³	100

Opbevaringskapacitet i måneder 11,49845

Gyllekanaler medregnet i opbevaringskapacitet

ja	nej
	x

Udfyldt af Alice Nielsen- Miljørådgiver
SAGRO- Holstebro

Dato 04-01-2017

